

รายวิชา

หนังสือสรุปเนื้อหา

ศิลปศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ทช31003)

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารทางวิชาการลำดับที่ 14/2557

สรุปเนื้อหาหนังสือเรียน กศน.

รายวิชาศิลปศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รหัส ทช 31003

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

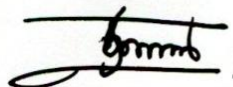
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับการศึกษา สำนักงาน กศน. ในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปที่อยู่นอกระบบโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว และเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กศน.หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สูงขึ้น สำนักงาน กศน. จึงได้จัดทำสรุปเนื้อหาหนังสือเรียน กศน. ซึ่งจะใช้เผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อได้สะดวก รวดเร็ว อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

สรุปเนื้อหาหนังสือเรียน กศน. มีเนื้อหาจากการนำหนังสือเรียนของสำนักงาน กศน. มาสรุปเนื้อหา ประเด็นสำคัญที่สอดคล้องตามผังการออกข้อสอบในแต่ละรายวิชาของสำนักงาน กศน. ซึ่งในเบื้องต้นสำนักงาน กศน. จัดทำสรุปเนื้อหาหนังสือเรียน ในรายวิชาภาษาไทย รายวิชาภาษาอังกฤษ รายวิชาวิทยาศาสตร์ และรายวิชาศิลปศึกษา ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง มาสรุปเนื้อหาหนังสือเรียน กศน. ในรายวิชาดังกล่าว

สำนักงาน กศน. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียน กศน. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามสมควร จึงขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง มา ณ โอกาสนี้

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

เลขาธิการ กศน.

กุมภาพันธ์ 2557

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำแนะนำการใช้หนังสือ

บทที่ 1 ทศศิลป์

เรื่องที่ 1.1	ความเป็นมาของทศศิลป์สากล	1
เรื่องที่ 1.2	การวิพากษ์วิจารณ์งานทศศิลป์สากล	13
เรื่องที่ 1.3	ทศศิลป์สากลที่เกิดจากความงามตามธรรมชาติ และธรรมชาติกับทศศิลป์	15
เรื่องที่ 1.4	ความคิดสร้างสรรค์ กับการออกแบบ	21

บทที่ 2 ดนตรี

เรื่องที่ 2.1	ประวัติและความเป็นมาของดนตรีสากล	23
เรื่องที่ 2.2	ประเภทของเครื่องดนตรีสากล	26
เรื่องที่ 2.3	ประวัติและความเป็นมาของเพลงสากล	28
เรื่องที่ 2.4	คุณค่าของดนตรีสากล	31
เรื่องที่ 2.5	การสืบสานภูมิปัญญาทางดนตรีสากล	32

บทที่ 3 นาฏศิลป์

เรื่องที่ 3.1	ประวัติและความเป็นมาของนาฏศิลป์สากล	34
เรื่องที่ 3.2	ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก	34
เรื่องที่ 3.3	ประวัตินาฏศิลป์ตะวันออก	34
เรื่องที่ 3.4	นาฏศิลป์สากลกับการพัฒนาสังคม	38
เรื่องที่ 3.5	วิธีเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์	39
เรื่องที่ 3.6	ลีลาศ	40

บทที่ 4 การออกแบบกับแนวทางการประกอบอาชีพ

เรื่องที่ 4.1 ความหมายและสาขาของอาชีพการออกแบบ	42
เรื่องที่ 4.2 อาชีพมัณฑนากรหรือนักออกแบบตกแต่ง	42
เรื่องที่ 4.3 อาชีพออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์	44
เรื่องที่ 4.4 อาชีพออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่น	45
บรรณานุกรม	48
คณะผู้จัดทำ	50

คำแนะนำการใช้หนังสือ

หนังสือเรียนสรุปเนื้อหา รายวิชาแบบเรียนกศน. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหนังสือสรุปเนื้อหาเรียนที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษา กศน. สามารถทำความเข้าใจ และเรียนรู้ในสาระสำคัญของเนื้อหาวิชาสำคัญๆ ได้สะดวกและสามารถเข้าถึงแก่นของเนื้อหาได้ดีขึ้น

ในการศึกษาหนังสือสรุปเนื้อหาวิชา ผู้เรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาโครงสร้างรายวิชาจากหนังสือเรียนให้ในหัวข้อสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชานั้น ๆ เข้าใจก่อน
2. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาของหนังสือสรุปเนื้อหาหนังสือเรียนเล่มนี้ โดยศึกษาแต่ละบทอย่างละเอียด ทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมตามที่กำหนด และทำความเข้าใจในเนื้อหานั้นใหม่ให้เข้าใจ ก่อนที่จะศึกษาเรื่องต่อ ๆ ไป
3. หากต้องการศึกษา รายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติมจากหนังสือสรุปเนื้อหาหนังสือเรียนนี้ ให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน หรือครูผู้สอนของท่าน

บทที่ 1 ทัศนศิลป์สากล

เรื่องที่ 1.1 ความเป็นมาของทัศนศิลป์สากล

ศิลปะคืออะไร

ศิลปะหมายถึง ผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณะต่างๆ ให้ปรากฏเป็นความสุนทรีย์ภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ตามประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของบุคคลแต่ละ ส่วนผู้ทำงานศิลปะทุกสาขาเรียกโดยรวมว่า ศิลปิน

ทัศนศิลป์คืออะไร

ทัศนศิลป์ คือ งานศิลปะทุกแขนง ที่ผู้ชมรับรู้ถึงความงามด้วยตาหรือการมองเห็น

ประเภทของงานทัศนศิลป์มีกี่ประเภทอะไรบ้าง

งานทัศนศิลป์สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. จิตรกรรม
2. ประติมากรรม
3. สถาปัตยกรรม
4. ภาพพิมพ์

จิตรกรรมคืออะไรมีกี่ประเภทอะไรบ้าง

จิตรกรรม คืองานศิลปะที่แสดงออกด้วยการวาด ระบายสี

ผู้ทำงานด้านจิตรกรรม จะเรียกว่า จิตรกร

งานจิตรกรรม สามารถจำแนกได้ตามลักษณะผลงาน และ วัสดุอุปกรณ์การสร้างสรรค์ เป็น 2 ประเภท คือ ภาพวาด และ ภาพเขียน

- 1.1 จิตรกรรมภาพวาด (Drawing) คือ ภาพวาดเส้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ภาพวาดลายเส้น และ การ์ตูน

1.2 จิตรกรรมภาพเขียน (Painting) คือ ภาพเขียนเป็นการสร้างงาน 2 มิติบนพื้นระนาบด้วยสีหลายสี เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีชอล์ค หรือสีอะคริลิก

ประติมากรรมคืออะไร มีกี่วิธีในการสร้างสรรค์งานประติมากรรม

ประติมากรรม คือ ศิลปะที่แสดงออกด้วยการสร้างรูปทรง 3 มิติ ที่มีปริมาตร มีน้ำหนัก และกินเนื้อที่ในอากาศ โดยการใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ ผู้สร้างสรรค์งานประติมากรรม เรียก ประติมากร วิธีการสร้างผลงาน ประติมากรรม ทำได้ 4 วิธี คือ

1. การปั้น (Casting) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุ ที่มีความเหนียว อ่อนตัว และยึดจับตัวกันได้ดี วัสดุที่นิยมนำมาใช้ปั้น ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน ปูน แป้ง ขี้ผึ้ง กระดาษ หรือ ขี้เลื่อยผสมกาว เป็นต้น

2. การแกะสลัก (Carving) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุที่ แข็งแต่เปราะ โดยอาศัยเครื่องมือ วัสดุที่นิยมนำมาแกะ ได้แก่ ไม้ หิน หินอ่อน ปูนปลาสเตอร์ เป็นต้น

3. การหล่อ (Molding) เป็นการสร้างผลงานที่มีรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุที่หลอมตัวได้และแข็งตัวได้ โดยอาศัยแม่พิมพ์ ซึ่งสามารถทำให้เกิดผลงานที่เหมือนกันทุกประการตั้งแต่ 2 ขึ้นขึ้นไป วัสดุที่นิยมนำมาใช้หล่อ ได้แก่ โลหะ ปูน แก้ว ขี้ผึ้ง เรซิน พลาสติก ฯลฯ

4. การประกอบขึ้นรูป (Construction) การสร้างผลงานที่มีรูปทรง 3 มิติ โดยการนำวัสดุต่าง ๆ มา ประกอบเข้าด้วยกัน และยึดติดกันด้วยวัสดุต่าง ๆ การเลือกวิธีการสร้างสรรค์งานประติมากรรม ขึ้นอยู่กับวัสดุที่ต้องการใช้ ในงานประติมากรรม

ประเภทของงานประติมากรรมสากลมีกี่ลักษณะอะไรบ้าง

ประเภทของงานประติมากรรมสากล แบ่งได้ 3 ลักษณะตามรูปแบบของงานคือ

1. ประติมากรรมแบบนูนต่ำ (Bas Relief) เป็นรูปปั้นที่นูนขึ้นมาจากพื้นหรือมีพื้นหลังรองรับ มองเห็นได้ชัดเจนเพียงด้านเดียว คือด้านหน้า มีความสูงจากพื้นไม่ถึงครึ่งหนึ่งของรูป จริงได้แก่รูปนูนบนเหรียญ รูปนูนที่ใช้ประดับตกแต่งภาชนะ รูปนูนที่ใช้ประดับตกแต่งบริเวณฐานอนุสาวรีย์ หรือ รูปนูนพระเครื่องบางองค์

2. ประติมากรรมแบบนูนสูง (High Relief) เป็นรูปปั้นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบนูนต่ำ แต่มีความสูงจากพื้นตั้งแต่ครึ่งหนึ่งของรูปจริงขึ้นไป ทำให้เห็นลวดลายที่ลึก ชัดเจนและเหมือนจริงมากกว่าแบบนูนต่ำแต่ใช้งานแบบเดียวกับแบบนูนต่ำ

3. ประติมากรรมแบบลอยตัว (Round Relief) เป็นรูปปั้นแบบต่าง ๆ ที่มองเห็นได้รอบด้านหรือ ตั้งแต่ 4 ด้านขึ้นไป ได้แก่ ภาชนะต่าง ๆ รูปเคารพต่าง ๆ พระพุทธรูป เทวรูป รูปตามคตินิยม อนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญ และรูปสัตว์ ฯลฯ

สถาปัตยกรรม หมายถึงอะไรและสถาปัตยกรรมมีกี่แขนง

สถาปัตยกรรม หมายถึง การออกแบบผลงานทางทัศนศิลป์ที่เป็นการก่อสร้างสิ่งต่างๆ ที่คนทั่วไปอยู่อาศัยได้และอยู่อาศัยไม่ได้ เช่นสถูป เจดีย์ อนุสาวรีย์ บ้านเรือนต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการออกแบบกำหนดพื้นที่บริเวณต่างๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นประโยชน์แก่การใช้สอยตามต้องการ ผู้สร้างงานสถาปัตยกรรม เรียกว่า สถาปนิก ลักษณะงานของสถาปัตยกรรมแบ่งออกได้เป็น ๓ แขนง ดังนี้คือ

1. สถาปัตยกรรมออกแบบก่อสร้าง เช่น การออกแบบสร้างตึกอาคาร บ้านเรือน เป็นต้น
2. ภูมิสถาปัตย์ เช่น การออกแบบวางผัง จัดบริเวณ วางผังปลูกต้นไม้ จัดสวน เป็นต้น
3. สถาปัตยกรรมผังเมือง ได้แก่ การออกแบบบริเวณเมืองให้มีระเบียบ มีความสะอาด และถูกหลักสุขาภิบาล

องค์ประกอบสำคัญของสถาปัตยกรรมมีอะไรบ้าง

องค์ประกอบสำคัญของสถาปัตยกรรมมี 3 ประการ

1. ความงาม หมายถึง สัดส่วนและองค์ประกอบ การจัดวางที่ว่าง สี วัสดุและพื้นผิวของอาคาร ที่ผสมผสานลงตัว ที่ยกระดับจิตใจ ของผู้ได้ยลหรือเยี่ยมชมสถานที่นั้นๆ
2. ความมั่นคงแข็งแรง หมายถึงสามารถสร้างได้จริง มีโครงสร้างมั่นคง แข็งแรงทนทาน
3. ประโยชน์ใช้สอย หมายถึง การสนองประโยชน์ และบรรลุประโยชน์การสร้าง

ศิลปะภาพพิมพ์คืออะไร

ศิลปะภาพพิมพ์ หมายถึงรูปภาพที่สร้างขึ้นมา โดยวิธีการพิมพ์

ลักษณะเฉพาะของศิลปะภาพพิมพ์เป็นอย่างไร

ลักษณะเฉพาะของศิลปะภาพพิมพ์ ภาพพิมพ์มีลักษณะผลงานมีเพียง 2 มิติเหมือนจิตรกรรม แต่การสร้างผลงานภาพพิมพ์ศิลปินต้องสร้างแม่พิมพ์ขึ้นมาเป็นสื่อก่อน แล้วจึงผ่านกระบวนการพิมพ์ ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพที่ต้องการได้ ทำให้ศิลปินสามารถสร้างผลงานที่เป็นต้นแบบ (Original) ที่เหมือน ๆ กันได้หลายชิ้น ผู้สร้างงานภาพพิมพ์ เรียกว่า ศิลปินภาพพิมพ์

การเขียนจำนวนผลงานการพิมพ์ของศิลปินภาพพิมพ์ทำอย่างไร

ศิลปินจะเขียนกำกับไว้ที่ด้านล่างซ้ายของภาพเช่น 3/30 เลข 3 ตัวหน้าหมายถึงภาพที่ 3 ส่วนเลข 30 ตัวหลังหมายถึงจำนวนที่พิมพ์ทั้งหมด

A/P ในศิลปะภาพพิมพ์หมายถึงอะไร

ในภาพพิมพ์บางชิ้นศิลปินอาจเซ็นคำว่า A/P ไว้แทนตัวเลขจำนวนพิมพ์ A/P นี้ย่อมาจาก Artist's Proof ซึ่งหมายความว่า ภาพ ๆ นี้เป็นภาพที่พิมพ์ขึ้นมาหลังจากที่ศิลปินได้มีการทดลองแก้ไข จนได้คุณภาพสมบูรณ์ตามที่ต้องการ จึงเซ็นรับรองไว้หลังจากพิมพ์ A/P ครบตามจำนวน 10% ของจำนวนพิมพ์ทั้งหมด จึงจะเริ่มพิมพ์ให้ครบตามจำนวนเต็มที่กำหนดไว้

กรรมวิธีในการพิมพ์ของศิลปะภาพพิมพ์มีอะไรบ้าง

1. กรรมวิธีการพิมพ์ผิวฉนวน (Relief Process)
2. กรรมวิธีการพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process)
3. กรรมวิธีการพิมพ์พื้นราบ (Planography Process)
4. กรรมวิธีการพิมพ์ผ่านช่องฉลุ (Serigraphy)
5. กรรมวิธีการพิมพ์เทคนิคผสม (Mixed Techniques)
6. การพิมพ์วิธีพื้นฐาน (Basic Printing)

ประวัติศาสตร์ทัศนศิลป์สากลแบ่งออกเป็นยุค

ประวัติศาสตร์ทัศนศิลป์สากลแบ่งออกเป็น 5 ยุคได้แก่

1. ยุคก่อนประวัติศาสตร์
2. ยุคโบราณ
3. ยุคกลาง
4. ยุคใหม่
5. ศิลปะสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 20

1. ทัศนศิลป์ยุคก่อนประวัติศาสตร์มีอะไรบ้าง

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ได้แก่ ยุคหินเป็นยุคที่ไม่มีการบันทึกข้อความทางประวัติศาสตร์ใดๆ

ทัศนศิลป์ในยุคหินประกอบด้วย

จิตรกรรม ได้แก่ภาพเขียนบนผนังถ้ำ ซึ่งเขียนด้วยถ่าน เขม่าควัน ดินสีผสมกับไขสัตว์ ภาพที่มีชื่อเสียงที่สุดได้แก่ภาพเขียนในถ้ำอมิตรา ประเทศสเปน เป็นภาพเขียนระบายสีภาพสัตว์ต่างๆเช่น กวาง ม้า วัวป่า

ประติมากรรม เป็นการแกะสลักหินขนาดเล็ก ประติมากรรมที่มีชื่อเสียงในยุคนี้คือ หนังสแห่งวิลเลนดอฟ ซึ่งเชื่อว่ารูปเหล่านี้สร้างขึ้น เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

สถาปัตยกรรม ส่วนมากเป็นสิ่งก่อสร้างที่ทำจากหินก้อนใหญ่ๆ คาดว่าน่าจะสร้างขึ้นเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น สุสานหิน Poulnabrone ในประเทศไอร์แลนด์ หรือกลุ่มวงกลมหินสโตนเฮนจ์ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น

2. ทัศนศิลป์ยุคโบราณแบ่งได้กี่ยุคอะไรบ้าง

แบ่งออกเป็นยุค-สมัยต่าง ๆ ได้ 5 ยุค ดังนี้

- 2.1 ยุคอียิปต์
- 2.2 ยุคเมโสโปเตเมีย
- 2.3 ยุคกรีก
- 2.4 ยุคโรมัน
- 2.5 ยุคไบแซนไทน์

ในยุควบราณมีทัศนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละยุคอะไรบ้าง

2.1 ยุคอียิปต์

ทัศนศิลป์ในยุคศิลปะอียิปต์ (Egyptian Art) ประกอบด้วยอะไร

จิตรกรรม ลักษณะทั่วไปของจิตรกรรมมีลักษณะเป็นศิลปะตกแต่ง ทำทางของภาพคนทำซ้ำๆ กัน ไม่มีการแสดงความรู้สึกบนใบหน้า มีการระบายสีแบบแบน สีสด ไม่มีการลงเงา สีที่ใช้มีสีแดง เหลือง เขียว น้ำเงิน ดำ และขาว ลักษณะจิตรกรรมเป็นแบบสองมิติ ดูได้จากภาพเขียนและภาพประติมากรรมนูนต่ำมีลักษณะคล้ายกัน โดยวาดลำตัวและแขนให้เห็นด้านตรง ส่วนศีรษะขา และเท้าให้เห็นด้านข้าง บุคคลสำคัญในภาพจิตรกรรมและประติมากรรมมีขนาดใหญ่กว่าบุคคลอื่น ๆ ที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือจิตรกรรมรูปคนมักไม่คำนึงถึงลักษณะตามธรรมชาติ เช่น เขียนส่วนหัวจนถึงเท้าเป็นรูปด้านข้าง แต่เขียนตาและทรวงอกเป็นรูปด้านหน้า

ประติมากรรม ประติมากรรมมีทั้งแบบสลักหิน และลอยตัว นิยมระบายสีแดง แต่ก็ไม่ทำให้เกิดความน่าเกลียด เพราะความมืดภายในสุสานและวิหารจะช่วยข่มความเข้มสดของสีลงไป วัสดุที่ใช้ในการสร้างงานประติมากรรมมีทั้งไม้ อิฐ ดินเหนียว หินปูน หินทราย หินบะซอลต์ และแกรนิต ชาวอียิปต์รู้จักการหล่อโลหะมานานแล้ว โดยจะหล่อส่วนศีรษะแล้วเอามาต่อเข้ากับส่วนร่างกายโดยใช้แกนไม้เป็นเดือย มีการทำเครื่องทองที่งดงาม

สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของอียิปต์คือพีระมิด ซึ่งสร้างขึ้นด้วยจุดประสงค์ทางศาสนาและอำนาจทางการปกครอง ฟาโรห์ของอียิปต์จึงสร้างพีระมิดสำหรับตนเอง ความยิ่งใหญ่ของพีระมิดสะท้อนถึงอำนาจของฟาโรห์ โดยใช้หินทรายตัดเป็นก้อนสี่เหลี่ยม น้ำหนักขนาด 2.2-2.5 ตัน รวมประมาณ 2 ล้านก้อนเป็นวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง

2.2 ยุคเมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) หมายถึงดินแดนในลุ่มแม่น้ำสองสายคือ แม่น้ำไทกริส กับยูเฟรติส มีชนชาติต่าง ๆ ได้แก่ สุเมเรียน บาบิโลเนียน อัสซีเรียน เปอร์เซีย (ประเทศอิรัก อิหร่าน ในปัจจุบัน) ลักษณะศิลปกรรมของสุเมเรียนจะใช้อิฐเผาก้อนใหญ่ ๆ มาเรียงกัน ดังนั้นสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จึงมีอิฐเป็นโครงสร้างหลัก สถาปัตยกรรมของสุเมเรียนที่รู้จักกันมากที่สุดคือวิหารใหญ่เรียกว่า ซิกูรัต (Zigurat) เป็นหอสองแบบตีกระฟ้า มีทางเดินเป็นบันไดวน เป็นสถานที่สำหรับทำพิธีทางศาสนา

2.3 ยุคกรีก (Greek Art) ที่ตั้งได้แก่ประเทศกรีซในปัจจุบัน ยุคนั้นประกอบด้วย 2 รัฐ คือเอเธนส์ และสปาร์ตา ชาวกรีกมีการศึกษาศิลปวิทยาจนมีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ ปรัชญา และการปกครอง ศิลปกรรมกรีกมีความเจริญสูงสุด เป็นแบบฉบับในทางศิลปะของมนุษยชาติตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน

งานจิตรกรรม กรีกไม่นิยมสร้างจิตรกรรมนักเพราะถือว่าไม่อาจถ่ายทอดรูปแบบที่มีลักษณะที่แท้จริงได้ ดังนั้นงานจิตรกรรมส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปแบบการประดับตกแต่งบนภาชนะเครื่องปั้นดินเผาต่างๆ เช่น ไห แจกัน อีกทั้งมีภาพบนผนัง สีที่ใช้ได้แก่ สีดิน คือเอาสีด้อม น้ำตาลผสมบางๆ ระบายสีเป็นภาพบนพื้นผิวแจกันที่เป็นดินสีน้ำตาลอมแดง แต่บางทีก็มีสีขาวและสีอื่นๆ ร่วมด้วย เทคนิคการใช้รูปร่างสีดำ ระบายพื้นหลังเป็นสีแดงนี้ เรียกว่า “จิตรกรรมแบบรูปตัวดำ”

ประติมากรรม ประติมากรรมของกรีก นิยมสร้างสรรค์แนวเหมือนจริง (Realistic) โดยเฉพาะศีรษะของคนเรา ชาวกรีกถือว่ามีความงดงามยิ่ง ชาวกรีกจึงนิยมปั้นและแกะสลักรูปคนเปลือยกายไว้มากมาย งานประติมากรรมลอยตัวที่มีชื่อเสียง ได้แก่ เทพธิดาเวีนัส (Venus) รูปเทพเจ้าอพอลโล (Apollo) รูปนักกีฬาไมรอน (Myron) ประติมากรรมโลหะสัมฤทธิ์รูปเด็กหนุ่ม เป็นรูปเปลือยที่มีส่วนสัดส่วนของร่างกาย ตลอดจนการจัดวางท่วงท่าได้อย่างงดงาม

สถาปัตยกรรม อาทิ วิหาร สนามกีฬา หอประชุม และสถานที่แสดงอุปรากร วิหารที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ วิหารพาร์เธนอน (Parthenon) สร้างด้วยหินอ่อนสีขาว มีความงดงามมาก ภายในวิหารตกแต่งด้วยภาพแกะสลักอย่างวิจิตรงดงาม กรีกแบ่งงานสถาปัตยกรรมตามลักษณะหัวเสา 3 แบบใหญ่ ๆ คือ 1. แบบดอริก (Doric) 2. แบบไอโอนิก (Ionic) 3. แบบคอรีนเทียน (Corinthian)

2.4 ยุคโรมัน (Roman Art) ปัจจุบันคือประเทศอิตาลี มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม ศิลปะโรมันส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากกรีก ซึ่งมีองค์ประกอบที่ประณีต งดงาม แต่ศิลปะของโรมันเน้นความใหญ่โตมหึมา มีความหรูหรา สง่างาม มั่นคงแข็งแรง

จิตรกรรม ส่วนใหญ่เป็นภาพที่แสดงถึงเรื่องราวในชีวิตประจำวันของชาวโรมันนอกนั้นเป็นภาพในเทพนิยาย เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ลักษณะของภาพยังมีความงามที่สมบูรณ์ เป็นภาพเขียนสีและประดับด้วยหินสี (Mosaic) อย่างประณีต สวยงาม

ประติมากรรม โรมันนำรูปแบบประติมากรรมมาจากกรีก มาพัฒนาการสอดแทรกอุดมคติของโรมันเข้าไปด้วย เช่น ความเข้มแข็งแบบทหาร นิยมสร้างรูปทหารนักรบเมือง แม่ทัพจูเลียส และบุคคลสำคัญ ๆ ลักษณะเข้มแข็งเป็นผู้ดี เสื้อผ้ามีรอยย่นมาก ประติมากรรมของโรมัน ได้แก่ วนัสเอสไควไลน์ และบางส่วนนำมาจากกรีก อย่างภาพเลาคูนและบุตรธูกรูรัต เป็นต้น

สถาปัตยกรรม โรมันมีชื่อเสียงมาก โรมันเป็นชาติแรกๆ ที่คิดค้นสร้างคอนกรีตได้ สามารถใช้คอนกรีตหล่อขึ้นเป็นโครงสร้างรูปโดมช่วยทำให้การก่อสร้างอาคารมีขนาดใหญ่ขึ้น สถาปัตยกรรมของโรมันที่มีชื่อเสียง ได้แก่ วิหารแพนธีออน (Pantheon) โคลอสเซียม (Colosseum) เป็นสนามกีฬารูปกลมรีขนาดใหญ่ห้อมล้อมสามารถจุคนดูได้ถึง 50,000 คน

2.5 ศิลปะไบแซนไทน์ เป็นศิลปะที่มีลักษณะเชื่อมโยงความคิด และรูปแบบระหว่างตะวันตกกับตะวันออกเข้าคำว่า "ไบแซนไทน์" เรียกตามชื่อจักรวรรดิไบแซนไทน์ ที่มีกรุงคอนสแตนติโนเปิลเป็นเมืองหลวง (ปัจจุบันคือนครอิสตันบูลในประเทศตุรกี)

จิตรกรรม เขียนภาพพระบายสีบนฝาผนังและแผงไม้ หรือทำเป็นภาพประกอบเรื่องในหนังสือ เขียนด้วยสีฝุ่น สีขี้ผึ้งร้อน และสีปูนแห้ง แสดงรูปคนกำลังสวดมนต์ และภาพปาฏิหาริย์ตอนสำคัญของพระเจ้า

ประติมากรรม เป็นงานขนาดเล็กๆ ได้แก่งานแกะสลักรูปคนบนโลงศพ ถ้วยและจานโลหะ แกะสลักงาช้าง โกวศบรรจุธำตุศักดิ์สิทธิ์

สถาปัตยกรรม มีลักษณะใหญ่โต คงทนถาวรประดับตกแต่งด้วยการใช้พื้นผิว (Texture) อย่างหลากหลาย งานสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นที่สุดของไบแซนไทน์ คือการทำหลังคาเป็นรูปกลม (Cupula) ต่างจากหลังคาของศิลปะโรมัน ที่ทำเป็นรูปโค้ง (Arch) หลังคากลมแบบไบแซนไทน์

3. ทศนศิลป์ในยุคกลางประกอบด้วยศิลปะแบบใด

3.1 ศิลปะโกธิก (Gothic Art)

3.2 ศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance Art)

3.3 ศิลปะบารอกและรอกโกโก (Baroque and Rococo Art)

ในยุคกลางมีทัศนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละยุคอะไรบ้าง

3.1 ศิลปะโกธิก (Gothic Art) ศิลปะโกธิกนิยมแสดงเรื่องราวทางศาสนาในแนวเหมือนจริง (Realistic Art) ไม่ใช่สัญลักษณ์เหมือนศิลปะยุคก่อน

จิตรกรรม การเขียนภาพฝาผนัง การเขียนลอยตาในหนังสือวิจิตร

ประติมากรรม งานประดับกระจกสี ในช่องหน้าต่างของโบสถ์ วิหารต่างๆ รูปปูนปั้นนักบุญซึ่งจะมีลักษณะอยู่ในเสื้อคลุมหนา ไม่เปิดเผยสรีระ ประติมากรรมปูนปั้นปลายรางน้ำฝน เป็นรูปสัตว์ประหลาดเรียกว่า การ์กอย

สถาปัตยกรรม มีโครงสร้างทรงสูง มียอดหอคอยรูปทรงแหลมอยู่ข้างบน ทำให้ตัวอาคารมีรูปร่างสูงระหงขึ้นสู่เพดาน ชุ่มประตู หน้าต่าง ช่องลม มีส่วนโค้งแปลกกว่าศิลปะแบบใด ๆ

3.2 ศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance Art) ศิลปินได้นำเอาแบบอย่างศิลปะชั้นสูงในสมัยกรีกและโรมัน มาสร้างสรรค์

จิตรกรรมและประติมากรรม ศิลปินสร้างสรรค์ในรูปความงามตามธรรมชาติ และความงามที่เป็นศิลปะแบบคลาสสิกที่เจริญสูงสุด ซึ่งพัฒนาแบบใหม่จากศิลปะกรีกและโรมัน ความสำคัญของศิลปะสมัยฟื้นฟู มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ศิลปะเกือบทุกสาขา โดยเฉพาะเทคนิคการเขียนภาพ การใช้องค์ประกอบทางศิลปะ (Composition) หลักกายวิภาค (Anatomy) การเขียนภาพทัศนียวิทยา (Perspective Drawing) ศิลปินที่สำคัญได้แก่ ได้แก่

เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci) ผลงานที่มีชื่อเสียงของดา วินชี ได้แก่ ภาพอาหารมื้อสุดท้ายของพระเยซู ภาพโมนาลิซา (Mona Lisa)

ไมเคิล แองเจโล (Michelangelo) เป็นศิลปินผู้มีความสามารถ และรอบรู้ในวิทยาการแทบทุกแขนง โดยเฉพาะรอบรู้ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม เป็นสถาปนิกผู้ร่วมออกแบบและควบคุมการก่อสร้างมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ งานประติมากรรมสลักหินอ่อนที่มีชื่อเสียงและเป็นผลงานชิ้นเอก ได้แก่ รูปโมเสส (Moses) ผู้รับบัญญัติสิบประการจากพระเจ้า รูปเดวิด (David) หนุ่มผู้มีเรือนร่างที่งดงาม รูปพิเอตตา (Pietta) แม่พระอุ้มศพพระเยซูอยู่บนตัก ภาพเขียนของไมเคิล แองเจโลชิ้นสำคัญที่สุด เป็นภาพบนเพดานและฝาผนังของโบสถ์ซิสติน (Sistine) ในพระราชวังวาติกัน ประเทศอิตาลีในปัจจุบัน

สถาปัตยกรรม มีการก่อสร้างแบบกรีกและโรมันเป็นจำนวนมาก แต่มีประตุนหน้าต่างเพิ่มมากขึ้นประดับตกแต่งภายในด้วยภาพจิตรกรรมและประติมากรรมอย่างหรูหรา สง่างาม งานสถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่ในสมัยนั้นฟื้นฟูศิลปวิทยา ได้แก่ มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ (St. Peter) ในกรุงโรม วิหารนี้มีศิลปินผู้ออกแบบควบคุมงานก่อสร้างและลงมือตกแต่งด้วยตนเอง ต่อเนื่องกันหลายคน เช่น โดนาโต บรามันโต (Donato Bramante ค.ศ. 1440 – 1514) ราฟาเอล (Raphael ค.ศ. 1483 – 1520) ไมเคิล แองเจโล (Michel Angelo ค.ศ. 1475 – 1564) และโจวันนิ เบร์นินี (Giovanni Bernini ค.ศ. 1598 – 1680) ราฟาเอล (Raphael) เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมออกแบบควบคุมการก่อสร้าง และตกแต่งมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ มีผลงานจิตรกรรมที่สำคัญเป็นจำนวนมาก ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ได้แก่ ภาพแม่พระอุ้มพระเยซู (Sistine Madonna) ภาพงานรีนเริงของทวยเทพ (Galatea)

3.3 ศิลปะบารอกและรอกโกโก (Baroque and Rococo Art) คำว่า Baroque และ Rococo ในปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีการตกแต่งประดับประดาด้วยเครื่องอลังการ วิจิตรพิสดารจนเกินงาม

จิตรกรรม และประติมากรรม ยังคงเน้นรูปร่าง รูปทรงธรรมชาติ (Realistic) แต่ใช้สกรูแรงขึ้นงานสถาปัตยกรรมประกอบด้วยเส้นโค้งมนตกแต่งโครงสร้างเดิม มีลวดลายอ่อนช้อยงดงาม

สถาปัตยกรรม เป็นสถาปัตยกรรมที่บ่งถึงความหรูหราโอ่อ่าและควมมีอำนาจของสถาบันคริสต์ศาสนาและการปกครอง โดยจะเน้นเรื่องแสง สี เงา และคุณค่าของประติมากรรมอาคารที่ถือเป็นแบบฉบับของศิลปะบารอก และรอกโกโก ได้แก่ โบสถ์เซนต์แอกเนส (Church of St. Agnese) โบสถ์เซนต์คาร์โล (Church of St. Carlo) ที่กรุงโรมและพระราชวังแวร์ซาย (Versailles palace)

4. ทศนศิลป์ยุคใหม่ (Modern Age) มีความเป็นมาอย่างไร

ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) เริ่มขึ้นตอนปลายศตวรรษที่ 18 ในประเทศฝรั่งเศส สืบเนื่องจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศิลปะอย่างขนานใหญ่ ทั้งรูปแบบและจุดประสงค์ โดยเฉพาะการสร้างสรรคงานจิตรกรรม ศิลปินยุคใหม่ต่างพากันปลีกตัวออกจากการยึดหลักวิชาการ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่มีรากฐานมาจากศิลปะกรีกและโรมัน มาใช้ความรู้สึกนึกคิดและความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนอย่างอิสระ แยกศิลปะออกจาก

ศาสนาโดยสิ้นเชิง ศิลปะจึงเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลอย่างแท้จริง ในการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเต็มที่ จึงทำให้เกิดรูปแบบศิลปะใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย ทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา

ทัศนศิลป์ยุคใหม่ประกอบด้วยศิลปะแบบใดบ้าง

ทัศนศิลป์ยุคใหม่ประกอบด้วยศิลปะ 5 รูปแบบคือ

- 4.1 ศิลปะแบบนีโอคลาสสิก (Neo-Classic)
- 4.2 ศิลปะแบบโรแมนติก (Romanticism)
- 4.3 ศิลปะแบบเรียลลิสม์ (Realism)
- 4.4 ศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)
- 4.5 ศิลปะแบบโพสต์ – อิมเพรสชันนิสม์ (Post-Impressionism)

ทัศนศิลป์ยุคใหม่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละยุคอย่างไรบ้าง

4.1 ศิลปะแบบนีโอคลาสสิก (Neo-Classic) นีโอคลาสสิกเป็นรูปแบบศิลปะที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยใหม่กับสมัยเก่า ภาพเขียนจะสะท้อนเรื่องราวทางอารยธรรม เน้นความสง่างามของรูปร่างทรวดทรงของคนและส่วนประกอบของภาพ ภาพจะมีขนาดใหญ่โต แข็งแรง มั่นคง ใช้สีกลมกลืน มีดุลยภาพของแสง และเงาทึบดงาม

ศิลปินที่สำคัญของศิลปะแบบนีโอคลาสสิก ได้แก่ ซาก – ลุย ดาวิด (ค.ศ. 1748-1825) ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้วางรากฐานของศิลปะแบบนีโอคลาสสิก ผลงานจิตรกรรมที่มีชื่อเสียง เช่น การสาบานของโฮราตี (The Oath of Horatij) การตายของมาราต์ (The Death of Marat)

4.2 ศิลปะแบบโรแมนติก (Romanticism) ศิลปะแบบโรแมนติก เป็นศิลปะรอยต่อจากแบบนีโอคลาสสิก แสดงถึงเรื่องราวที่ตื่นเต้น ไร่ใจ สะเทือนอารมณ์แก่ผู้พบเห็น ศิลปินโรแมนติก ศิลปินที่สำคัญของศิลปะโรแมนติก ได้แก่ เจริโคต์ (Gericault) ผลงานจิตรกรรมที่มีชื่อเสียงมาก คือ การอับปางของเรือเมดูซา (Raft of the Medusa) เดอลาครัว (Delacroix) ชอบเขียนภาพที่แสดงความตื่นเต้น เช่น ภาพการประหารที่ ทิซิว ความตายของซาดาร์นาปาล การอุศร่าของนางรีเบกกา เป็นต้น ฟรานซิสโก โกยา (Francisco Goya) เป็นศิลปินที่ชอบเขียนภาพแสดงการทรมาน การฆ่ากันในสงคราม คนบ้า ตลอดจนภาพเปลือย เช่น ภาพเปลือยของมายา (Maya the nude) เป็นต้น

4.3 ศิลปะแบบเรียลลิสม์ (Realism) ศิลปินกลุ่มเรียลลิสม์มีความเชื่อในความจริง ของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น ศิลปินกลุ่มนี้จึงเขียนภาพที่เป็นประสบการณ์ตรงของชีวิต เช่น ความยากจน การปฏิวัติ ความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการเน้นรายละเอียดเหมือนจริงมากที่สุด ศิลปินสำคัญใน

กลุ่มนี้ ได้แก่ โดเมียร์ (Daumier) ชอบวาดรูปชีวิตจริงของความยากจน คัวร์เบต์ (Courbet) ชอบวาดรูปชีวิตประจำวันและประชดสังคม มาเนต์ (Manet) ชอบวาดรูปชีวิตในสังคมเช่นการประกอบอาชีพ

4.4 ศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) กลุ่มศิลปินอิมเพรสชันนิสม์เริ่มเป็นรูปแบบที่มีหลักความงามแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นสิ่งที่เชื่อมโยง เน้นด้วยแสงสี บรรยากาศ ศิลปินที่สำคัญของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ ได้แก่ ซิสเลย์ (Sisley) เดอกาส์ (Degas) ปิซาโร (Pissaro) มาเนต์ (Manet) เรอนัว (Renoir)

4.5 ศิลปะแบบโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ (Post - Impressionism) ศิลปะแบบโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์จะไม่เลียนแบบจากสิ่งที่เป็นจริงโดยการสร้างรูปทรงใหม่ แต่นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เช่น การระบายสีด้วยเทคนิคขีด ๆ จุด ๆ เน้นสี แสงเงาให้เกิดมิติ บรรยากาศ ความงามและความประทับใจ ศิลปินในกลุ่มนี้ ได้แก่ ฟินเซนต์ ฟาน ก็อกซ์ (Vincent van) มาติส (Matisse) บงนาร์ด (Bonnard) เซซาน (Cezanne) โกแกง (Gauguin) เซอราต์ (Seurat)

5. ทศนศิลป์สมัยใหม่ในศตวรรษที่ 20 มีอะไรบ้าง

ทศนศิลป์สมัยใหม่ที่เด่นๆได้แก่

5.1 ลัทธิโฟวิซซิม เป็นศิลปะที่แสดงออกในเรื่องสีที่สดใสรุนแรงศิลปินที่สำคัญในลัทธินี้ ได้แก่ อองรี มาติส ศิลปะนามธรรม เป็นศิลปะที่ไม่แสดงรูปทรงเหมือนจริง แต่แสดงเรื่องสีและพลังทางอารมณ์และความรู้สึก

5.2 ศิลปะคิวบิสม์ เป็นศิลปะกึ่งนามธรรม แสดงออกด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันของปริมาตร มีความงามตามหลักของสุนทรียศาสตร์อย่างแท้จริง ศิลปินผู้นำศิลปะคิวบิสม์ ได้แก่ ปิกาสโซ

ศิลปะร่วมสมัยคืออะไร

ศิลปะร่วมสมัยหมายถึง การนำแนวคิดของลัทธิศิลปะสมัยเก่ากลับมาใช้ใหม่ โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่องราวหรือลวดลายบางส่วนให้มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ในสมัยปัจจุบัน

เรื่องที่ 1.2 การวิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์สากล

การวิจารณ์งานศิลปะหมายถึงอะไร

หมายถึง การแสดงออกทางด้านความคิดเห็นต่อผลงานทางศิลปะที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้น โดยผู้วิจารณ์ให้ความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์และหลักการของศิลปะ ทั้งในด้านสุนทรียศาสตร์และสาระอื่นๆ ด้วยการติชม

การวิเคราะห์งานศิลปะหมายถึงอะไร

หมายถึง การพิจารณาแยกแยะศึกษาองค์ประกอบของผลงานศิลปะออกเป็นส่วนๆ ทีละประเด็น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาประเมินผลงานศิลปะ ว่ามีคุณค่าทางด้านความงาม ทางด้านสาระ และทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกอย่างไร

นักวิจารณ์ที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

นักวิจารณ์ที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ควรมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะทั้งศิลปะประจำชาติและศิลปะสากล
2. ควรมีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ
3. ควรมีความรู้เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ ช่วยให้ผู้รู้แง่มุมของความงาม
4. ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างขวาง และไม่คล้อยตามคนอื่นง่าย
5. กล้าที่จะแสดงออกทั้งที่เป็นไปตามหลักวิชาการและตามความรู้สึกและประสบการณ์
6. เป็นผู้สนใจ และทันสมัยต่อข้อมูลข่าวสาร
7. มีความสามารถวิเคราะห์ตีความ และประเมินค่างานศิลปะ
8. ต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ทฤษฎีการสร้างงานศิลปะมีกี่ลักษณะอะไรบ้าง

ทฤษฎีการสร้างงานศิลปะ จัดเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitationalism Theory) เป็นการเห็นความงามในธรรมชาติแล้วเลียนแบบไว้ให้เหมือนทั้งรูปร่าง รูปทรง สี สัน ฯลฯ

2. ทฤษฎีสร้างรูปทรงที่สวยงาม (Formalism Theory) เป็นการสร้างสรรค์รูปทรงใหม่ให้สวยงามด้วยทัศนธาตุ (เส้น รูปร่าง รูปทรง สี น้ำหนัก พื้นผิว บริเวณว่าง) และเทคนิควิธีการต่างๆ

3. ทฤษฎีแสดงอารมณ์ (Emotional Theory) เป็นการสร้างงานให้ดูมีความรู้สึกต่างๆ ทั้งที่เป็นอารมณ์อันเนื่องมาจากเรื่องราวและอารมณ์ของศิลปินที่ถ่ายทอดลงไปในชิ้นงาน

4. ทฤษฎีนิยามแสดงจินตนาการ (Imagination Theory) เป็นงานที่แสดงภาพจินตนาการ แสดงความคิดฝันที่แตกต่างไปจากธรรมชาติและสิ่งทีพบเห็นอยู่เป็นประจำ

เราสามารถวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะโดยพิจารณาจากอะไร

การวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าของงานศิลปะโดยทั่วไปจะพิจารณาจาก 3 ด้าน ได้แก่

1.ด้านความงาม เป็นการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าในด้านทักษะฝีมือ การใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ และการจัดองค์ประกอบศิลป์

2.ด้านสาระ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะแต่ละชิ้นว่ามีลักษณะส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจุดประสงค์ต่างๆ ทางจิตวิทยาว่าให้สาระอะไรกับผู้ชม

3. ด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการคิดวิเคราะห์และประเมินคุณค่าในด้านคุณสมบัติที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและสื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้งของผลงาน

ตัวอย่างการวิจารณ์งานศิลปะสากล

ภาพคนกินมันฝรั่ง จิตรกร วินเซนต์ ฟานก็อก

เขียนเมื่อพ.ศ.๒๔๒๘สีน้ำมันบนผ้าใบขนาด ๘๐x ๑๑๐ เซนติเมตรอยู่ที่มูลนิธิฟินเซนต์ ฟาน ก็อก

กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

วิจารณ์ด้านความงาม

ภาพนี้เป็นการการผสมผสานรวมตัวกันของ เส้น สี แสงเงา รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว สำหรับรูปนี้เด่นในการใช้รูปทรงของสิ่งมีชีวิต คือ คน และรองลงมาเป็นรูปทรงของสิ่งไม่มีชีวิต คือ สิ่งของ ตัวตนเองมีรูปร่างรูปทรงอิสระมากแต่การเน้นเส้น สี ให้ทึบและหนาขึ้นเอง ทำให้ตัวคนของภาพนี้ แสดงความหยาบของผิวหนัง ข้ำสีของผิวหนังที่ปาดลงไปเป็น ทีแปรงหยาบๆ ยิ่งตอกย้ำให้รูปนี้ดู หยาบกร้านมากขึ้นส่วนมันฝรั่ง และ ข้าวของเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆไม่ว่าจะเป็น โต๊ะ ถ้วย จาน ถ้วยชา กาน้ำร้อนอื่นๆเขียนออกมาได้ไม่มีชีวิตจริงๆ

วิจารณ์ด้านสาระและอารมณ์ความรู้สึก

ภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของกรรมกรเหมือง การใช้ชีวิตแต่ละวันของการกินมันฝรั่งซ้ำแล้วซ้ำเล่าทุกวันแสดงให้เห็นความจริงของคนเหล่านั้นที่แสนขูดสนโดยการให้สีหม่นหมองทำให้ภาพ อืดอาดเป็นอย่างมาก บรรยากาศโดยรวมในภาพบิบบิ้นอารมณ์ความรู้สึกว่าชีวิตกรรมกรเหมือง เหล่านี้น่าสงสารเพียงใด ต้องจำนนต่อสภาพที่ตนเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องใช้ชีวิตด้วยการรอ ความหวังไปเรื่อยไม่จบสิ้น ทั้งอารมณ์ของตัวละครในรูปแสดงออกต่อกันด้วยความอาทร แหวดตาที่ยอมต่อทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีข้อยกเว้นแก่คนกลุ่มนี้ ตะเกียงเพียงอันเดียว มีไฟพอที่จะให้รู้สึกถึงความหวังที่น้อยนิดเหลือเกิน บ้างก็อยากจะหลุดพ้นจาก ภาระมากมายที่ผูกพันกับชีวิตพวกเขา แต่อีกมุมหนึ่งกลับรู้สึกถึงความอบอุ่นที่ผู้คนเหล่านี้มีให้กัน มองได้จากสายตาของกรรมกรเหมืองพวกนี้ การแบ่งปัน ความไม่เรื่องมากมีเท่าไรก็กินเท่านั้น

เรื่องที่ 1.3 ทศนศิลป์สากลที่เกิดจากความงามตามธรรมชาติและธรรมชาติกับทัศนศิลป์

ธรรมชาติต่างกับศิลปะอย่างไร

ธรรมชาติ (Natural) หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สรรค์สร้างขึ้น เช่น กลางวัน กลางคืน เดือนมืด เดือนเพ็ญ ภูเขา น้ำตก ทะเล ถือว่าเป็นธรรมชาติ

ศิลปะ (Art) คือ ผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรีย์ภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์

ธรรมชาติสัมพันธ์กับงานศิลปะอย่างไร

ธรรมชาติเป็นทรัพยากรอันสำคัญของศิลปะ เป็นแหล่งกระตุ้นให้มนุษย์เกิดแรงดลใจในการสร้างสรรค์ศิลปะทุกแขนง

เหตุใดจึงว่าธรรมชาติเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลปะ

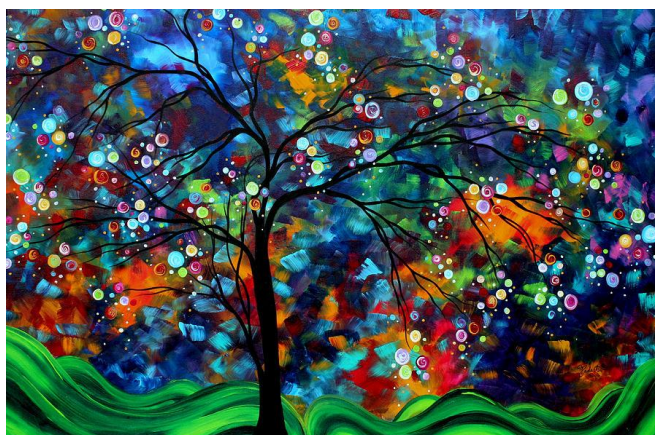
ในการสร้างสรรคงานศิลปะของศิลปินออกได้เป็น 3 กลุ่มซึ่งในแต่ละกลุ่มจะเห็นได้ว่า ได้พื้นฐาน หรือแหล่งกระตุ้นมาจากธรรมชาติทั้งสิ้น ดังนี้

1. กลุ่มที่ยึดรูปธรรม (REALISTIC) หมายถึง กลุ่มที่ยึดรูปแบบที่เป็นจริงในธรรมชาติมาเป็นหลักในการสร้างงานศิลปะ สร้างสรรคออกมาให้มีลักษณะคล้ายกับกล้องถ่ายภาพหรือตัดทอนบางสิ่งออกเพียงเล็กน้อย ทำให้ศิลปินกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายระหว่างศิลปะกับผู้ดูได้ง่ายกว่าการสร้างสรรคผลงานในลักษณะอื่นๆ

จิตรกรรมสีน้ำที่ศิลปินยึดหลักรูปธรรมจากธรรมชาติ

2. กลุ่มนามธรรม (ABSTRACT) หมายถึง กลุ่มที่ยึดแนวทางการสร้างงานที่ตรงข้ามกับกลุ่มรูปธรรม ซึ่งศิลปินกลุ่มนี้มุ่งที่จะสร้างรูปทรง (FORM) ขึ้นมาใหม่โดยที่ไม่อาศัยรูปทรงทางธรรมชาติ หรือหากนำธรรมชาติมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรคก็จะใช้วิธีลดตัด จนในที่สุดจะเหลือแต่โครงสร้างที่เป็นเพียงสัญลักษณ์

ภาพเขียนรูปแบบนามธรรมแบบลด ตัดทอนจากธรรมชาติ

3. กลุ่มกึ่งนามธรรม (SEMI-ABSTRACT) เป็นกลุ่มอยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มรูปธรรม (REALISTIC) และกลุ่มนามธรรม (ABSTRACT) หมายถึง กลุ่มที่สร้างงานทางศิลปะโดยใช้วิธีลดตัดทอน หรือเพิ่มเติมในรายละเอียดที่มีในธรรมชาติให้ปรากฏออกมาเป็นรูปแบบทางศิลปะ เพื่อผลทางองค์ประกอบ หรือผลของการแสดงออก แต่ยังมีโครงสร้างอันบ่งบอกถึงที่มาว่ามาจากการเลียนแบบธรรมชาติ

จิตรกรรมสีน้ำมันแบบกึ่งนามธรรม (SEMI-ABSTRACT)

ทัศนธาตุคืออะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

ทัศนธาตุ หมายถึง ส่วนสำคัญที่รวมกันเป็นรูปร่างของสิ่งทั้งหลายตามที่ตามองเห็น ทัศนธาตุ ได้แก่

1. จุด หมายถึง รอยหรือแต้มที่มีลักษณะกลมๆ ปรากฏที่ผิวพื้น ไม่มีขนาด ความกว้าง ความยาว ความหนา เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดและเป็นธาตุเริ่มแรกที่ทำให้เกิดธาตุอื่น ๆ ขึ้น
2. เส้น คือ จุดหลาย ๆ จุดต่อกันเป็นสาย เป็นแถวแนวไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางยาว
3. สี หมายถึง ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็นสีขาว ดำ แดง เขียว น้ำเงิน เหลือง
4. รูปร่างและรูปทรง หมายถึง เส้นรอบนอกของวัตถุ คน สัตว์ สิ่งของ มี 2 มิติ (กว้าง ยาว)

5. น้ำหนัก หมายถึง ความอ่อนแก่ของสี หรือแสงเงาที่นำมาใช้ในการเขียนภาพ
6. บริเวณว่าง ระยะห่างของรูปทรง หรือช่วงพื้นที่อากาศผ่านได้
7. ลักษณะผิว หมายถึง ลักษณะภายนอกของวัตถุที่มองเห็นและสัมผัสพื้นผิวได้ แสดงความรู้สึกหยาบ ละเอียดย ขรุขระ มัน ค้าน ฯลฯ

เส้นแต่ละแบบให้ความรู้สึกต่อการมองเห็นอย่างไร

1. เส้นตรง

- 1.1. เส้นตั้ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้น
- 1.2. เส้นนอน คือ เส้นตรงที่นอนราบไปกับพื้นระดับ ให้ความรู้สึกกว้างขวาง สงบ เยียบ เยือกเย็น ผ่อนคลาย
- 1.3. เส้นเฉียง คือ เส้นตรงเอนไม่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกไม่มั่นคง เคลื่อนไหว แปรปรวน ไม่สมบูรณ์
- 1.4. เส้นฟันปลา คือ เส้นตรงหลายเส้นต่อกันสลับขึ้นลงระยะเท่ากัน ให้ความรู้สึกรุนแรง กระแทก ตื่นเต้น อันตราย ชัดแย้ง
- 1.5. เส้นประ คือ เส้นตรงที่ขาดเป็นช่วง ๆ มีระยะเท่ากัน ให้ความรู้สึกต่อเนื่องขาดระยะใจหาย ไม่แน่นอน

2. เส้นโค้ง

- 2.1. เส้นโค้งลง คือ เส้นที่เป็นท้องกระทะคล้ายเชือกหย่อน ให้ความรู้สึกอ่อนโยน เคลื่อนไหวไม่แข็งแรง
- 2.2. เส้นโค้งขึ้น คือ เส้นที่โค้งเป็นหลังเต่าคล้ายคันธนู ให้ความรู้สึกแข็งแรง เชื้อมั่น เคลื่อนไหว

3. เส้นคด คือ เส้นโค้งขึ้นโค้งลงต่อเนื่องกันคล้ายคลื่นในทะเล ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวต่อเนื่อง อ่อนช้อย นุ่มนวล

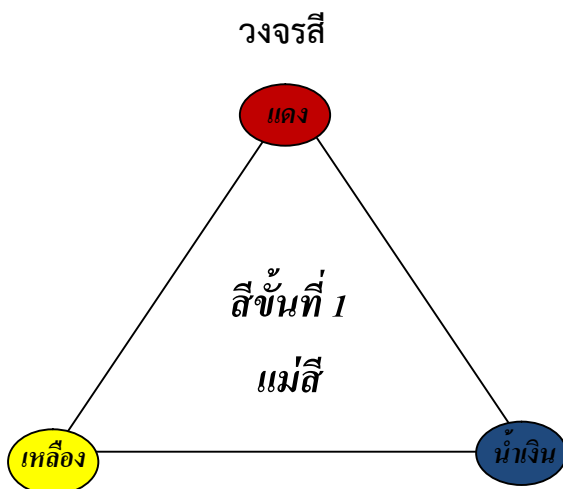
4. **เส้นกันหอย** คือ เส้นโค้งต่อเนื่องกันวนเข้าเล็กลงเป็นจุดคล้ายกันหอย ให้ความรู้สึกอัดอัด เคลื่อนไหวคลี่คลาย

5. **เส้นโค้งอิสระ** คือ เส้นโค้งต่อเนื่องกันไปไม่มีทิศทาง คล้ายเชือกพันกัน ให้ความรู้สึกวุ่นวายยุ่งเหยิง ไม่เป็นระเบียบ

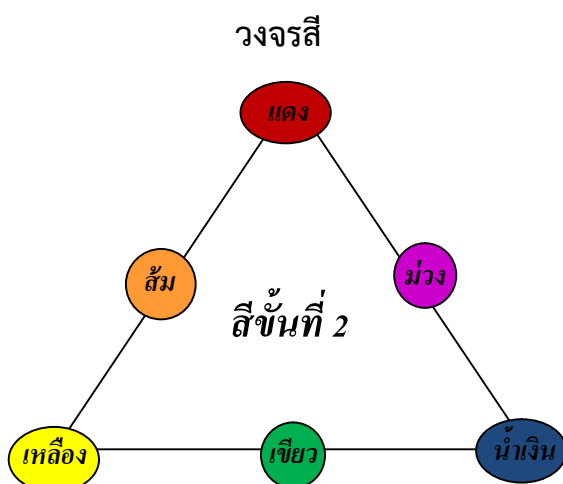
วงจรสีธรรมชาติ หรือแม่สีวัตุธาตุ หรือแม่สีข้างเขียน คืออะไรและมีอะไรบ้าง

วงจรสี คือการนำเอาแม่สีที่เป็นวัตุธาตุ หรือสีข้างเขียน มาผสมกันมี 3 ขั้นตอน รวมทั้งหมด 12 สี ดังนี้

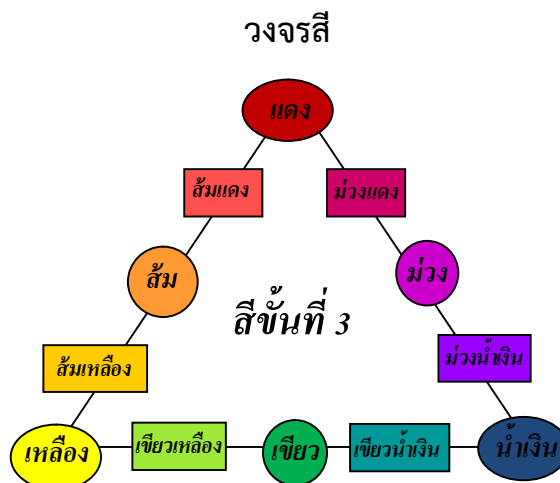
สีขั้นที่ 1 แม่สี คือ สีที่ไม่มีสีใดสามารถผสมให้ได้สีนั้น ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน

สีขั้นที่ 2 เกิดจากการนำเอาแม่สีที่เป็นวัตุทั้ง 3 สี มาผสมกันเกิดสีใหม่ขึ้นมาอีก 3 สี คือ ส้ม เขียว ม่วง

สีชั้นที่ 3 เกิดจากการนำเอาสีชั้นที่ 1 กับสีชั้นที่ 2 มาผสมกัน ทีละคู่ที่อยู่ติดกัน จะได้สีเพิ่มขึ้น
อีก 6 สี

สีแต่ละสีให้ความรู้สึกทางอารมณ์ต่างกันอย่างไร

สีแดง = ตื่นเต้น เร้าใจ อันตราย พลัง อำนาจ

สีส้ม = ตื่นตัว ตื่นเต้น เร้าใจ สนุกสนาน

สีเหลือง = ศรัทธา สดใส ร่าเริง ฉลาด เบรี้ยว

สีเขียวอ่อน = สดชื่น ร่าเริง เบิกบาน

สีเขียวแก่ = สะอาด ปลอดภัย สดชื่น ธรรมชาติ

สีน้ำเงิน = สุขภาพ เชื้อมัน หนักแน่น ถ่อมตัว

สีฟ้า = ราบรื่น สว่าง วัยรุ่น ทันสมัย

สีม่วง = ฟุ่มเฟือย ลึกลับ ชี้เหงา

สีชมพู = ความรัก อ่อนหวาน นุ่มนวล หอม

สีขาว = ความบริสุทธิ์ สะอาด ปลอดภัย เด็กทารก

สีดำ = ทุกข์ ลึกลับ สืบสวน หนักแน่น

สีเทา = สุขภาพ ขริ่ม

สีน้ำตาล = อนุรักษ์ โบราณ ธรรมชาติ

เรื่องที่ 1.4 ความคิดสร้างสรรค์ กับการออกแบบเครื่องตกแต่งร่างกาย ที่อยู่อาศัยและผลิตภัณฑ์

การออกแบบแบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

การออกแบบแบ่งออกได้ดังนี้

1. ออกแบบตกแต่งที่อยู่อาศัย
2. ออกแบบเครื่องร่างกาย
3. ออกแบบผลิตภัณฑ์
4. ออกแบบสำนักงาน

ออกแบบตกแต่งที่อยู่อาศัย มีหลักการออกแบบอย่างไร

ออกแบบตกแต่งที่อยู่อาศัย เป็นการออกแบบทุกอย่าง ทั้งภายใน ภายนอก รวมถึงบริเวณรอบบ้าน ได้แก่สวนและบริเวณ ให้สวยงาม สะดวกแก่การใช้สอย โดยมีหลักการดังนี้

1. ขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งานและจำนวนคน
2. ความกลมกลืนของสีสีนห้องและเครื่องเรือน
3. มีความเป็นเอกภาพ หรือดูโดยรวมแล้วเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
4. ช่องว่างและจังหวะในการจัดวางเครื่องใช้และสิ่งตกแต่ง
5. สีที่สัมพันธ์กับจิตใจของผู้ใช้งาน

ออกแบบเครื่องร่างกาย มีหลักการออกแบบอย่างไร

ออกแบบเครื่องร่างกาย เป็นการออกแบบร่างกาย และสิ่งตกแต่งร่างกายให้สวยงามเหมาะสม และถูกใจ เช่นการออกแบบทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ การใช้เครื่องสำอาง โดยใช้วิธีการทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ แต่ต้องคำนึงถึงหลักการดังนี้

1. ราคาวัสดุกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจของผู้ใช้
2. พื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้ใช้
3. สภาพแวดล้อมของผู้ใช้

ออกแบบผลิตภัณฑ์ มีหลักการออกแบบอย่างไร

ออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ หรือหีบห่อบรรจุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดรูปแบบที่แปลกใหม่และเป็นจุดสนใจสำหรับลูกค้า โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบดังนี้

1. ตรงตามประโยชน์ใช้สอย
2. ปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน
3. แข็งแรง ปกป้องสินค้า
4. ใช้งานง่าย ทั้งต่อผู้บรรจุและผู้ใช้
5. มีความสวยงามดึงดูดใจ
6. วัสดุที่ใช้เหมาะสมต่อวิธีการผลิตจำนวนมาก
7. ประหยัดต้นทุนการผลิต
8. ง่ายต่อการขนส่ง

ออกแบบสำนักงาน มีหลักการออกแบบอย่างไร

ออกแบบสำนักงาน ได้แก่การจัดห้องทำงาน ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ให้น่าทำงานตลอดจนสะดวกในการใช้สอย โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังนี้

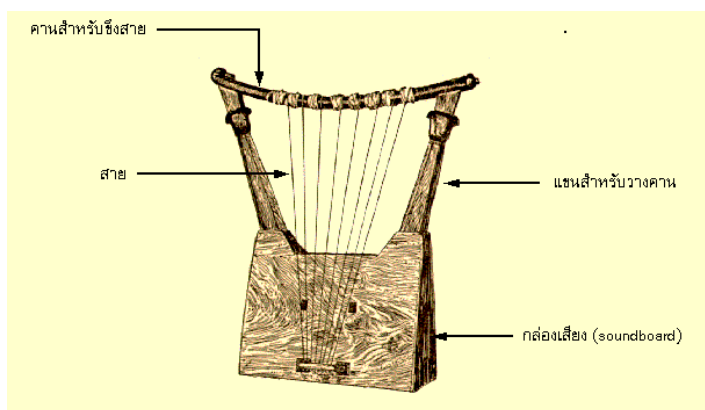
1. การจัดวางอุปกรณ์การทำงานสะดวกกับการใช้งานและเคลื่อนไหวในสำนักงาน
2. รูปแบบการออกแบบ โดยมุ่งเน้นให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้า
3. ออกแบบให้ดูเป็นภาพลักษณ์ของบริษัทนั้นๆ ให้มีจุดเด่นชัดเจน
4. การออกแบบให้อยู่ในงบประมาณที่กำหนด
5. ประหยัดพลังงานในการใช้งานประจำวัน
6. รวดเร็วในการออกแบบ โดยนำเสนอเป็นภาพ Perspective ให้ลูกค้าดูก่อนสร้างจริง
7. ความรวดเร็วในการผลิตงานและก่อสร้างเสร็จตามกำหนดการ

บทที่ 2 ดนตรี

เรื่องที่ 2.1 ประวัติและความเป็นมาของดนตรีสากล

เครื่องดนตรีสากลที่ชาวตะวันตกสร้างขึ้นในยุคแรก ๆ คืออะไร

การกำเนิดของดนตรีตะวันตกนั้นมาจากเครื่องดนตรีของชนชาติ กรีกโบราณที่ สร้างเครื่องดนตรีขึ้นมา 3 ชนิดคือ ไลรา คีธารา และออโรส

ไลราและคีธารา

ในยุคโบราณเครื่องดนตรีสากลระยะแรกมีที่แนวเสียง

ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ในระยะแรก ดนตรีมีเพียงแนวเสียงเดียวเท่านั้นเรียกว่า Melody และไม่มีการประสานเสียง

ดนตรีสากลแบ่งออกเป็นยุคอะไรบ้าง

1. ยุคกลาง (Middle Ages) ยุคนี้คือ ช่วงเวลาระหว่างศตวรรษที่ 5 - 15 (ราว ค.ศ. 450 - 1400) อาจเรียกว่า ยุคเมดิอีวัล (Medieval Period) ดนตรีในยุคนี้เป็นเพลงร้องโดยมีแนวทำนองหลายแนวสอดประสานกัน ซึ่งพัฒนามาจากเพลงสวด และเป็นเพลงแบบมีทำนองเดียว (Monophony)

ในระยะแรกเป็นดนตรีที่ไม่มีอัตราจังหวะ ในระยะต่อมาใช้อัตราจังหวะ $\frac{3}{4}$ ต่อมาในศตวรรษที่ 14 มักใช้อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ เพลงร้องพบได้ทั่วไป และเป็นที่นิยมมากกว่าเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรี รูปแบบของเพลงเป็นแบบลือทำนอง

เป็นยุคที่ดนตรีมีกฎเกณฑ์แบบแผนอย่างมาก อยู่ในระหว่างศตวรรษที่ 18 และช่วงต้นศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1750 -1825) การใส่เสียงประสานเป็นลักษณะเด่นของยุคนี้ การสอดประสานพบได้บ้างแต่ไม่เด่นเท่าการใส่เสียงประสาน การใช้บันไดเสียงเมเจอร์ และไมเนอร์ เป็นหลักในการประพันธ์เพลง ลักษณะของบทเพลงมีความสวยงามมีแบบแผน บริสุทธิ์ มีการใช้ลักษณะของเสียงเกี่ยวกับความดังค่อยเป็นสำคัญ ลีลาของเพลงอยู่ในขอบเขตที่นักประพันธ์ในยุคนี้ยอมรับกัน ไม่มีการแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกของผู้ประพันธ์ไว้ในบทเพลงอย่างเด่นชัด

2. ยุครีเนซองค์ (Renaissance Period)

เป็นดนตรีในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15-16 (ราว ค.ศ. 1450 - 1600) การสอดประสาน (Polyphony) ยังเป็นลักษณะของเพลงในยุคนี้โดยมีการล้อกันของแนวทำนองเดียวกัน ลักษณะบันไดเสียงเป็นแบบโหมด (Modes) ยังไม่นิยมแบบบันไดเสียง (Scales) การประสานเสียงเกิดจากแนวทำนองแต่ละแนวสอดประสานกัน มิได้เกิดจากการใช้คุณสมบัติของคอร์ด ลักษณะของจังหวะมีทั้งเพลงแบบมีอัตราจังหวะ และไม่มีอัตราจังหวะ ลักษณะของเสียงเกี่ยวกับความดังค่อย ยังมีน้อยไม่ค่อยพบ ลักษณะของเพลงมีความนิยมพอกัน ระหว่างเพลงร้องและบรรเลงด้วยเครื่องดนตรี เริ่มมีการผสมวงเล็กๆ เกิดขึ้น

3. ยุคบาโรค (Baroque Period)

เป็นยุคของดนตรีในระหว่างศตวรรษที่ 17 - 18 (ราว ค.ศ. 1600 - 1750) มีการใช้ลักษณะการใส่เสียงประสาน เริ่มนิยมการใช้เสียงเมเจอร์ และไมเนอร์ แทนการใช้โหมดต่างๆ การประสานเสียงมีหลักเกณฑ์เป็นระบบ มีการใช้เสียงหลัก อัตราจังหวะเป็นสิ่งสำคัญของบทเพลง การใช้ลักษณะของเสียงเกี่ยวกับความดังค่อย เป็นลักษณะของความดัง-ค่อย มากกว่าจะใช้ลักษณะค่อยๆ ดังขึ้นหรือค่อยๆ ลง ไม่มีลักษณะของความดังค่อยอย่างมาก

บทเพลงบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีเป็นที่นิยมมากขึ้น บทเพลงร้องยังคงมีอยู่และเป็นที่ยอมรับเช่นกัน นิยมการนำวงดนตรีเล่นผสมกับการเล่นเดี่ยวของกลุ่ม เครื่องดนตรี 2-3 ชิ้น

4. ยุคคลาสสิก (Classical period)

เป็นยุคที่ดนตรีมีกฎเกณฑ์แบบแผนอย่างมาก อยู่ในระหว่างศตวรรษที่ 18 และช่วงต้นศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1750 - 1825) การใส่เสียงประสานเป็นลักษณะเด่นของยุคนี้ การสอดประสานพบได้บ้างแต่ไม่เด่นเท่าการใส่เสียงประสาน การใช้บันไดเสียงเมเจอร์ และไมเนอร์ เป็นหลักในการประพันธ์เพลง ลักษณะของบทเพลงมีความสวยงามมีแบบแผน บริสุทธิ์ มีการใช้ลักษณะของเสียงเกี่ยวกับความดังค่อยเป็นสำคัญ ลีลาของเพลงอยู่ในขอบเขตที่นักประพันธ์ในยุคนี้ยอมรับกัน ไม่มีการแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกของผู้ประพันธ์ไว้ในบทเพลงอย่างเด่นชัด

การผสมวงดนตรีพัฒนามากขึ้น การบรรเลงโดยใช้วงสลับการเดี่ยวดนตรีของผู้เล่นเพียงคนเดียว เป็นลักษณะที่นิยมในยุคนี้ บทเพลงประเภทซิมโฟนีมีแบบแผนที่นิยมกันในยุคนี้เช่นเดียวกับเพลงเดี่ยว(Sonata) ซึ่งเป็นการเดี่ยวเครื่องดนตรีชนิดต่างๆทั้งเพลง ก็เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก บทเพลงร้องมีลักษณะซับซ้อนกันมากขึ้น เช่นเดียวกับบทเพลงบรรเลงด้วยเครื่องดนตรี

5. ยุคโรแมนติก(Romantic period)

เป็นยุคของดนตรีระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ราว ค.ศ. 1825-1900) ลักษณะเด่นของดนตรีในยุคนี้ คือ เป็นดนตรีที่แสดงความรู้สึกของนักประพันธ์เพลงเป็นอย่างมาก ฉะนั้นโครงสร้างของดนตรีจึงมีหลากหลายแตกต่างกันไปในรายละเอียด โดยการพัฒนาหลักการต่างๆ ต่อจากยุคคลาสสิก หลักการใช้บันไดเสียงไมเนอร์และเมเจอร์ ยังเป็นสิ่งสำคัญ แต่ลักษณะการประสานเสียงมีการพัฒนาและคิดค้นหลักใหม่ๆ ขึ้นอย่างมากเพื่อเป็นการสื่อสารแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของผู้ประพันธ์เพลง การใส่เสียงประสานจึงเป็นลักษณะเด่นของเพลงในยุคนี้ บทเพลงมักจะมีควมยาวมากขึ้น

โครงสร้างดนตรี มีการใส่สีสันทันของเสียงจากเครื่องดนตรีเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ ลักษณะการผสมวงพัฒนาไปมาก วงออร์เคสตร้ามีขนาดใหญ่มากขึ้นกว่าในยุคคลาสสิก บทเพลงมีลักษณะต่างๆกันออกไป เพลงซิมโฟนี โซนาตา และแชมเบอร์มิวสิก ยังคงเป็นรูปแบบที่นิยมนอกเหนือไปจากเพลงลักษณะอื่นๆ นักดนตรีที่ควรรู้จักในยุคนี้มีเป็นจำนวนมาก เช่น โมซาร์ท และบีโทเฟ่น

6. ยุคอิมเพรสชันนิสติก (Impressionistic Period หรือ Impressionism)

เป็นดนตรีอยู่ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1890 – 1910 ลักษณะสำคัญของเพลงยุคนี้คือ ใช้บันไดเสียงแบบเสียงเต็ม ซึ่งทำให้บทเพลงมีลักษณะลึกลับ คลุมเครือไม่กระจ่างชัด เนื่องมาจากการประสานเสียงโดยใช้ในบันไดเสียงแบบเสียงเต็ม บางครั้งจะมีความรู้สึกโล่งๆว่างๆ เสียงไม่หนักแน่น ดังเช่น เพลงในยุคโรแมนติก การประสานเสียงไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ ในยุคก่อนๆ สามารถพบการประสานเสียงแปลก ๆ ไม่คาดคิดได้ในบทเพลงประเภทอิมเพรสชันนิซึม รูปแบบของเพลงเป็นรูปแบบง่าย มักจะเป็นบทเพลงสั้นๆ รวมเป็นชุด นักดนตรีที่ควรรู้จัก คือ เดอบุสซี ราเวล และเตลิอุส

7. ยุคศตวรรษที่ 20 (Contemporary Period)

ดนตรีในยุคศตวรรษที่ 20 เป็นยุคของการทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ และนำเอาหลักการเก่าๆ มากพัฒนาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เข้ากับแนวความคิดในยุคปัจจุบัน โครงสร้างดนตรีแบบการสอดประสาน มีการใช้ประสานเสียงโดย การใช้บันไดเสียงต่างๆ รวมกัน และการไม่ใช้เสียง

หลักในการแต่งทำนองหรือประสานเสียงจึงเป็นเพลงแบบใช้บันไดเสียง 12 เสียงซึ่งเรียกว่า Atonality อัตราจังหวะที่ใช้ที่การกลับไปกลับมา ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้การประสานเสียงที่ฟังระคายหูเป็นพื้น

วงดนตรีกลับมาเป็นวงเล็กแบบแชมเบอร์มิวสิก ไม่นิยมวงออร์เคสตรามากมีการใช้อิเลคทรอนิกส์ ทำให้เกิดเสียงดนตรีซึ่งมีสีสันทันที่แปลกออกไป เน้นการใช้จังหวะรูปแบบต่างๆ บางครั้งไม่มีทำนองที่โดดเด่น ในขณะที่แนวคิดแบบโรแมนติกมีการพัฒนาควบคู่ไปเช่นกัน เรียกว่า นีโอโรแมนติก ดนตรีที่ควรรู้จักในยุคนี้ คือ สตราวินสกี โชนเบิร์ก บาร์ตอก เบอร์ก ไอฟส์ คอปแลนด์ ปันตัน

เรื่องที่ 2.2 ประเภทของเครื่องดนตรีสากล

เครื่องดนตรีสากลในปัจจุบันสามารถจำแนกได้กี่ประเภทอะไรบ้าง

เครื่องดนตรีสากลในปัจจุบันสามารถจำแนกหรือจัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะของเสียงที่คล้ายคลึงกัน และลักษณะของเครื่องดนตรี แบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. เครื่องสาย (String Instruments)
2. เครื่องลมไม้ (Woodwind Instruments)
3. เครื่องลมทองเหลือง (Brass Instruments)
4. เครื่องลิ้นนิ้ว (Keyboard Instruments)
5. เครื่องตี (Percussion Instruments)

1. เครื่องสาย (String Instruments)

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ไวโอลิน (Violin) คือ เครื่องดนตรีที่กำเนิดเสียงในระดับสูง เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไวโอลิน (Violin Far) ทั้งหมด 4 ชนิด คือ ไวโอลิน วิโอลา เชลโล และคอนทราฮาร์ป (Harp) เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายซึ่งแตกต่างจากเครื่องสายประเภทอื่น ๆ คือ การขึงสายจะไม่ผ่านกล่องเสียง (Sounding Board) เหมือนเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เช่น กีตาร์ ไวโอลิน หรือเปียโน โครงสำหรับขึงสายมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมโค้งงอเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความสวยงาม ปกติจะเล่นด้วยการดีดที่สาย คุณภาพเสียงของฮาร์ปมีความแจ่มใส กว่าเสียงของเปียโน ใช้แสดงความสดชื่นแจ่มใส แมนโดลิน (Mandolin) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่กำเนิดเสียงในระดับเสียงสูง ผู้เล่นจะใช้เพ็คทรีม หรือปิคดีดไปที่สาย ในลักษณะดีดขึ้นลงติดต่อกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้เกิดเสียงสั้นรัว กีตาร์ (Guitar) เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เล่นโดยวิธีการดีด เกี่ยว ดึง หรือ กรีดสายบนสายกีตาร์ อาจใช้นิ้วหรือ

เพ็คทรัมก็ได้ กล้องเสียงของกีตาร์จะคล้ายไวโอลินขนาดใหญ่ คอยาว มีเฟรทโลหะ คั่นอยู่ 5 สาย และมีหมุดยึดสายที่ปลายคอกกีตาร์ สายของกีตาร์มีทั้งทำด้วยโลหะและไนลอน **แบนโจ (Banjo)** เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เล่นด้วยวิธีตีด้วยนิ้วมือหรือตีด้วยเพ็คทรัม (Plectrum) นิยมเล่นในกลุ่มนักร้อง นักดนตรี ชาวอเมริกัน

2. เครื่องลมไม้ (Woodwind Instruments)

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้แบ่งออกเป็น 2 พวก คือพวกขลุ่ยและเป่า ถ้าเป็นประเภทขลุ่ยจะไม่มีลิ้น เป่าลมผ่านท่อในลักษณะของการผิว เช่น ฟลูท ปิคโคโล รีคอร์เดอร์ , ประเภทเป่า ต้องเป่าลมผ่านลิ้น ซึ่งมีลิ้นเดี่ยว เช่น คลาริเน็ต แซ็กโซโฟน(แผ่นตัวแซ็กโซโฟนจะทำด้วยโลหะ แต่จัดเป็นประเภทเครื่องลมไม้ไม่มีลิ้นเดี่ยว) และประเภทลิ้นคู่ เช่น บาสซูน โอโบ เป็นต้น

3. เครื่องลมทองเหลือง (Brass Instrument)

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลือง ทำด้วยโลหะผสมทองเหลือง เสียงของเครื่องดนตรีประเภทนี้เกิดจากการเป่าลมผ่านท่อโลหะ ความยาวของท่อโลหะต่างกันทำให้ระดับเสียงเปลี่ยนไป การเปลี่ยนความยาวของท่อโลหะจะใช้ลูกสูบเป็นตัวบังคับ เช่น ทรัมเป็ต คอร์เน็ต ทูบา ยูโฟเนียม เครื่องดนตรีบางชนิดจะใช้การชักท่อลมเข้าออก เพื่อเปลี่ยนความยาวของท่อลม เช่น ทรอมโบน ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีประเภทนี้ คือ มีปากลำโพงสำหรับขยายเสียงให้มีความดังเจิดจ้า เรามักเรียกเครื่องดนตรีประเภทนี้รวม ๆ กันว่าแตร ปากเป่า เครื่องดนตรีประเภทนี้ทำด้วยโลหะเป็นรูปกรวยเรียกว่า กำพวด (Mouthpiece) ต่อเข้ากับท่อลมของเครื่องดนตรีนั้น ๆ

4. เครื่องลิ้นนิ้ว (Keyboard Instrument)

เครื่องดนตรีในกลุ่มนี้ มักนิยมเรียกทับศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า “เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด” ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีที่อยู่ในกลุ่มนี้ คือ มีลิ้นนิ้วสำหรับกด เพื่อเปลี่ยนระดับเสียงดนตรี ลิ้นนิ้วสำหรับกดนั้นนิยมเรียกว่า “คีย์” เครื่องดนตรีแต่ละชนิดมีจำนวนคีย์ไม่เท่ากัน โดยปกติสีของคีย์เป็นขาวหรือดำ เช่น เปียโน เป็นเครื่องดนตรีประเภทลิ้นนิ้วนิยมกันอย่างกว้างขวางกว่าเครื่องดนตรี ชนิดอื่นทั้งหมด เป็นเครื่องดนตรีประจำบ้าน ประจำวงคอนเสิร์ต นอกจากนี้เป็นเครื่องดนตรีที่จัดว่าเป็นเอกทางเดี่ยวแล้ว ยังใช้สำหรับคลอเสียงดนตรีชนิดอื่น และใช้คลอเสียงร้องได้ดีอีกด้วย เปียโน สามารถเปลี่ยนระดับเสียงได้ทุกบันไดเสียง มีลิ้นทั้งหมด 88 ลิ้นนิ้ว สามารถเล่นได้ทั้งทำนอง (Melody) และเสียงประสาน (Harmony) ในขณะเดียวกันเสียงของ

เปียโนถือเป็นเสียงมาตรฐาน ดังนั้นในการแต่งเพลงจึงจำเป็นต้องใช้เปียโนเป็นหลักในการเขียนโน้ตในบันไดเสียงต่าง ๆ ฮาร์ปซิคอร์ด (Harpicord) แอ็คคอร์ดียน (Accordion)

5. เครื่องตี (Percussion Instruments)

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีได้แก่ เครื่องดนตรีที่เกิดเสียงจากการตีกระทบ การสั่น การเขย่า การ

เคาะ การตีอาจจะใช้ไม้ตีหรืออาจจะใช้สิ่งหนึ่งกระทบเข้ากับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดเสียง เครื่องตีกระทบประกอบขึ้นด้วยวัสดุของแข็งหลายชนิด เช่น โลหะ ไม้ หรือแผ่นหนังซึ่งตึง เช่นกลองใหญ่ (Bass Drum) กลองเล็ก (Snare Drum) ทิมปานี (Timpani) คองก้า (Konga) บองโก (Bongo) แทมบูรีน (Tambourine) กิ่ง (Triangle) มาราคา (Maraca) คาบาซา (Cabasa) เคาเบลล์ (Cowbell) กลองชุด (Drum set) ฉาบ (Cymbal) ระฆังราว (Tubular Bells) มาริมบา (Marimba) ไซโลโฟน (Xylophone) ไวบราโฟน (Vibraphone)

เรื่องที่ 2.3 ประวัติและความเป็นมาของเพลงสากล

เพลงสากลแบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

เพลงสากลแบ่งออกได้ 12 ประเภทดังนี้

1. เพลงศาสนา

เพลงศาสนาหรือดนตรีศาสนา (Church music หรือ Sacred music) เป็นเพลงประเภทขับร้องที่มีเนื้อ

ร้องเกี่ยวกับศาสนาโดยเฉพาะ มีทั้งประเภทที่ขับร้องเดี่ยว และ ขับร้องประสานเสียง อาจประกอบด้วยดนตรี หรือไม่ก็ได้ เพลงศาสนามีหลายชนิด เช่น

แคนตาท้า (Cantata)

เป็นเพลงร้องสั้น ๆ เนื้อร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งมีทั้งชนิดที่ใช้ร้องในโบสถ์ และร้องตามบ้าน

ฮีมน์ (Hymn)

คือเพลงสวดที่เกี่ยวกับศาสนา มีลักษณะเป็นบทกลอน ร้องเพื่อศาสนาเพียงอย่างเดียว

แมส (Mass)

คือบทร้องในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ร้องแบบประสานเสียงเพ็งมีดนตรี ประกอบเมื่อศตวรรษที่ 17

โอราโทริโอ (oratorio)

เป็นเพลงสวดที่นำเนื้อร้องมาจากพระคัมภีร์ มีทั้งร้องเดี่ยว ร้องหมู่ และมีดนตรีวงใหญ่ ประกอบตัวอย่างเพลง Oratorio Hallelujah From Messiah Haydn

แพสชัน (Passion)

เป็นเพลงสวดที่มีเนื้อหา เนื้อเพลงเกี่ยวกับความทุกข์ยากของพระเยซู

รีเควียม (Requiem)

เป็นเพลงสวดที่เกี่ยวกับความตาย ร้องในโบสถ์โรมันคาทอลิกในพิธีฝังศพ หรือวันครบรอบ แห่งความตาย หรือวันรวมวิญญาณของศาสนาคริสต์คือ วันที่ 2 พฤศจิกายน ของทุก ๆ ปี

2. เพลงที่ใช้ขับร้องในละครอุปรากร หรือละครโอเปร่า

เป็นละครชนิดหนึ่งที่แสดงโดยใช้การร้องเพลงโต้ตอบกันตลอดทั้งเรื่อง มีการร้องดังนี้

อาเรีย (Aria)

เป็นเพลงขับร้องที่ร้องรำพันแสดงความรู้สึกทางจิตใจอย่างลึกซึ้ง เป็นการขับร้องเดี่ยวโดย มีเครื่องดนตรีประกอบ

คอรัส (Chorus)

เป็นเพลงขับร้องหมู่ อาจเป็นเสียงเดียวกันหรือคนละเสียงก็ได้

คอนเสิร์ตไฟนอล (Concert Final)

เป็นเพลงขับร้องหมู่ ใช้ขับร้องตอนเร้าความรู้สึกสุดยอ

เรคซิเรทีฟ (Recitative)

เป็นการขับร้องกึ่งพูด การพูดนี้มีลีลาลักษณะของเสียง สูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายกับการขับเสภา ของเรา

3. เพลงลีลาศ

ได้แก่เพลงทุกชนิดที่ใช้ในการลีลาศได้ เช่น เพลงแทงโก วอลท์ ซ่าซ่าซ่า ฯลฯ มีทั้งชนิดขับ ร้องและบรรเลง

4. เพลงชาวบ้าน

เพลงชาวบ้านโดยมากเป็นเพลงง่าย ๆ การแต่งก็ไม่มีการบันทึกไว้เป็นโน้ต ร้องต่อ ๆ กัน จนจำได้ มีทำนองซ้ำ ๆ กันหลายต่อหลายท่อนในเพลงแต่ละเพลง คล้ายเพลงต้นกำรำเคียวของไทย

5. เพลงตะวันตก

หมายถึงเพลงที่ขับร้องกันในภาคตะวันตกของสหรัฐ เท่านั้น พวกที่บุกเบิกในการร้องคือ พวกกรรมกรรถไฟ พวกโคบาล พวกพเนจร เพลงตะวันตกนับได้ว่าเป็นเพลงอเมริกันแท้เพราะเกิดในอเมริกา และเกิดจากสิ่งแวดล้อมและจิตใจของคนที่อยู่อเมริกา

6 เพลงแชมเบอร์มิวสิก (Chamber music)

ส่วนมากเป็นเพลงบรรเลงด้วยเครื่องดนตรี ตั้งแต่ 3 - 7 คนขึ้นไป แต่บางครั้งก็มีการร้องแทรกอยู่บ้าง เป็นเพลงสำหรับฟังให้อารมณ์ผ่อนคลาย เพลงแชมเบอร์มิวสิกมักจะตั้งประกอบด้วยนักดนตรีฝีมือเยี่ยม เพราะถ้าใครเล่นผิดพลาดไปคนฟังก็สังเกตได้

7. เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby)

เป็นเพลงที่เกิดจากแรงคลใจภายในตัวแม่ เพื่อกล่อมลูกให้หลับแต่แล้วก็กลายเป็นทำนองอันไพเราะไป เพลงกล่อมเด็กแทบทุกเพลงจะมีทำนองซ้ำๆ

8. เพลง (Sonata)

เป็นเพลงที่แต่งขึ้นให้เล่นด้วยเครื่องดนตรีหนึ่งหรือ 2 ชิ้น ซึ่งโดยมากมักจะเป็น ไวโอลินกับเปียโน โดยมากเป็นเพลงซ้ำ ๆ เล่นให้เข้ากับบรรยากาศในขณะที่ศิลปินกำลังแต่งเพลงนั้น ๆ เช่น เพลง moonlight Sonata ของบีโธเฟินแต่งขึ้นเมื่อมีแสงจันทร์ส่องลอดเข้ามาทางหน้าต่างเป็นต้น

9. เพลงพาเหรด (March)

ได้แก่เพลงซึ่งมีจังหวะเน้นหนักเบา โดยมากเพื่อประกอบการเดินแถวของพวกทหาร หรือเพื่อประโยชน์ในการปลุกใจ ฟังคึกคัก ตื่นเต้น เพลงเดินนี้เรียกว่า Military March มีเพลงชนิดหนึ่งมีจังหวะซ้ำ ใช้ในการเดินขบวนแห่ โดยเฉพาะการแห่ศพ เรียกว่า Processional March

10. เพลงแจ๊ส (Jazz)

เพลงแจ๊สเป็นเพลงอเมริกันแท้่อีกชนิดหนึ่ง ลักษณะสำคัญของเพลงแจ๊สคือ การมี Syncopation (ซินโคเปชั่น) หมายถึงการเน้นจังหวะที่จังหวะยก มากกว่าจังหวะตก โดยมากเพลงแจ๊สจะเป็นเพลงที่มีเสียงอึกที่กอยู่ไม่น้อย แต่เพลงแจ๊สที่เล่นอย่างช้า ๆ และนุ่มนวลก็มีเช่นกัน เพลงแจ๊สรุ่นแรกเกิดขึ้นทางภาคใต้ของสหรัฐอเมริกาโดยพวกชนผิวดำที่ เป็นทาส เพลงแจ๊สที่เกิดทางใต้นี้มีชื่อเรียกว่า Dixieland Jazz เพลงแจ๊สได้รับการพัฒนาปรับปรุงขึ้นมาจนกลายมาเป็น เพลง Blue ลักษณะของเพลง Blue นี้จะเล่นอย่างช้า ๆ เนิบนาบ

11. เพลง Program music

สาระสำคัญของเพลงประเภทนี้คือการพยายามเล่าเรื่องหรือบรรยายภูมิประเทศด้วยเสียงดนตรี แต่ความพยายามนี้ก็มักไม่ค่อยสำเร็จนัก จึงมักจะต้องมีการแจกบทความเล่าเรื่องนิยายหรือภาพนั้น ๆ ให้ผู้ฟังได้ทราบก่อนฟัง แล้วผู้ฟังจะจินตนาการหรือนึกภาพจากเสียงดนตรีอีกที

12. เพลงอมตะ (Immortal song)

หมายถึง เพลงใด ๆ ก็ได้ ที่ได้รับการยอมรับยกย่องว่า มีความไพเราะ และเป็นที่ยอมรับอยู่ทุกยุคทุกสมัย หรือ เป็นที่ยอมรับรู้จัก ฟังไพเราะอยู่เสมอไม่ว่า เวลาใด ยุคใด สมัยใด เช่นเพลงบัวขาว แสงทิพย์ของไทย

เรื่องที่ 2.4 คุณค่าของดนตรีสากล

ดนตรีมีคุณค่าต่อมนุษย์อย่างไร

ดนตรีเป็นสื่อที่ตอบสนองต่อธรรมชาติโดยตรงและสร้างความสุขให้กับมนุษย์ เราสามารถนำดนตรีมาใช้ในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้ ดังนี้

1. **ดนตรีช่วยพัฒนาทางด้านร่างกาย** การเคลื่อนไหวร่างกาย ตามเสียงดนตรีอย่างมีความสุขสนุกสนาน ซึ่งการเคลื่อนไหวดังกล่าว จะเป็นการช่วยให้กระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรง
2. **ดนตรีช่วยพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ** ดนตรีที่มีจังหวะช้าจะทำให้มนุษย์มีอารมณ์ผ่อนคลาย สงบ มีสมาธิ และช่วยกล่อมเกลาคจิตใจให้อ่อนโยน ในขณะที่ดนตรีที่มีจังหวะเร็ว จะทำให้มีอารมณ์แจ่มใส และมีจิตใจที่เบิกบาน

3. ดนตรีช่วยพัฒนาทางด้านสังคม กิจกรรมดนตรีแบบกลุ่ม คือการได้ทำกิจกรรมดนตรีร่วมกับผู้อื่น เช่น การร้องเพลง เต้นระบำ รำละคร หรือ การตั้งวงดนตรี เล่นกับครอบครัว หรือผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

สำหรับกิจกรรมดนตรีแบบเดี่ยว เช่น การเล่นดนตรี การร้องเพลง หรือการเต้นระบำรำฟ้อนคนเดียวต่อหน้าคนอื่น ช่วย พัฒนาบุคลิกภาพและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

4. ดนตรีช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา

4.1 ดนตรีช่วยพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องขอจำนวน และ การนับ หรือการได้หัดอ่านโน้ตดนตรี

4.2 ดนตรีช่วยพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติจากเนื้อเพลงที่เกี่ยวกับ สัตว์ ต้นไม้ รุ่งกินน้ำ พระจันทร์ ดวงดาว

4.3 ดนตรีช่วยพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการออกเสียง ได้เรียนรู้คำศัพท์ต่างๆทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศผ่านทางเนื้อเพลง

4.4 ดนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เช่นการคิดทำต้นแบบต่างๆ การแต่งเนื้อหรือทำนองเพลง ตลอดจนจินตนาการตามเนื้อหา หรือทำนองของเพลง

เรื่องที่ 2.5 การสืบสานภูมิปัญญาทางดนตรีสากล

เราสามารถอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาทางดนตรีสากลได้อย่างไร

กระบวนการการอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาทางดนตรีสากล สามารถทำได้ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า การวิจัย และเก็บข้อมูลดนตรีสากลและดนตรีท้องถิ่น ทั้งที่มีการรวบรวมไว้ เพื่อเป็นข้อมูล และเผยแพร่เพื่อให้เกิดการมองเห็นคุณค่า ทำให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ต่อไป

2. ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์รูปแบบทางดนตรีสากลและดนตรีสากลในท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแส วัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม

3. รมรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญ ของดนตรีสากลในประเทศไทยว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกัน

4. ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมดนตรีภายในประเทศและระหว่างประเทศ

5. สร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแลรักษาดนตรีสากลในฐานะที่เป็นสมบัติของมนุษยชาติ
6. จัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศ(อินเทอร์เน็ต) ทางด้านดนตรีสากลในท้องถิ่น ในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางดนตรีสากลไว้
7. ปลุกฝังทัศนคติที่ดีต่อ ดนตรีสากลให้แก่กลุ่มเด็ก เยาวชน
8. ปรับปรุงผสมผสานวัฒนธรรมดนตรีสากลแบบดั้งเดิม กับวัฒนธรรมเพลงประจำท้องถิ่น
9. เผยแพร่ความรู้ด้านดนตรีสากลในสื่อต่างๆเช่น สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้สัมผัสหรือทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีสากลมากขึ้น

บทที่ 3 นาฏศิลป์สากล

เรื่องที่ 3.1 ประวัติและความเป็นมาของนาฏศิลป์สากล

การกำเนิดของนาฏศิลป์โลก หรือนาฏศิลป์สากลเกิดขึ้นจากอะไร

การกำเนิดของนาฏศิลป์โลก หรือนาฏศิลป์สากลเกิดขึ้นจาก 2 สิ่งคือ จากธรรมชาติ และความเชื่อถือศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ดังนี้

นาฏศิลป์กำเนิดจากธรรมชาติอย่างไร

เริ่มจากมนุษย์รู้จักการเต้นรำ จากการเลียนแบบการเคลื่อนไหวของสิ่งมีชีวิตในโลกทั้งจาก สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยกันเอง เช่น การร้องและเต้นของคนป่าบางเผ่า เป็นต้น จากนั้นได้มีการพัฒนาท่าทางและการขยับเยื้องร่างกายตามความรู้สึกของมนุษย์ที่แสดงถึงอารมณ์ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ หิวโหย และอิริยาบถต่าง ๆ ของมนุษย์ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นที่มาของการแสดงละครที่เริ่มต้นจากละครพูด โดยการพูด ทำท่าทางการ แสดงอารมณ์ต่าง ๆ และการสวม เครื่องแต่งกายตามบทละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่มาจากชีวิตจริงของมนุษย์ แตกต่างกันไปตามความเชื่อ ค่านิยม และอารยธรรมของแต่ละชนชาติ

นาฏศิลป์กำเนิดจากความเชื่อถือศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างไร

มนุษย์มีสัญชาตญาณแห่งความกลัว จึงทำให้มนุษย์พยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ด้วยการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทวดา เทพเจ้า และอำนาจลึกลับต่าง ๆ โดยมีการเซ่นไหว้บูชาให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองให้ปลอดภัยหรืออ่อนวอนขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยคลายอันตรายให้สมปรารถนา เช่น พิธีบูชา ยัญของชนเผ่าต่าง ๆ ในดินแดนตะวันตกเมื่ออดีตกาล ซึ่งจะมีการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองและเต้นรำประกอบ เป็นสิ่งเริ่มต้นของนาฏศิลป์ที่เกิดจากความศรัทธา

เรื่องที่ 3.2 ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก

นาฏศิลป์ในสมัยกรีกเกิดจากอะไร

ในสมัยกรีกโบราณ เริ่มต้นจากการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเทพเจ้าไดโอนีสุส (Dionysus) ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ขึ้นในเทศกาลบูชาเทพเจ้าองค์นี้ จัดขึ้นปีละครั้ง จากนั้นก็มี

การพัฒนาเป็นละครเกี่ยวกับเรื่องของมนุษย์ ซึ่งยังมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ประเภทของละครในสมัยกรีกมีทั้งละครโศกนาฏกรรม และสุขนาฏกรรม ซึ่งใช้ นักแสดงผู้ชายทั้งหมดเพียง 3 คนแสดงเป็นตัวละครหลาย ๆ ตัว ด้วยการเปลี่ยนหน้ากากไปเรื่อย ๆ

นาฏศิลป์ในสมัยโรมันเป็นอย่างไร

ในสมัยโรมัน เริ่มจากนำรูปแบบของละครกรีกโบราณ ในเรื่องพิธีกรรมทางศาสนาที่ เกี่ยวกับการบูชาเทพเจ้า ต่อมาก็ได้มีการปรับปรุง โดยเพิ่มการเต้นรำและใช้ท่าทางแสดงอารมณ์ มากขึ้น ตัวละครมีลักษณะของสามัญชน ที่เน้นการแสดงแบบตลกโปกฮาตามแนวละครประเภท สุขนาฏกรรมมากขึ้น รวมทั้งมีการยกเลิกการใส่หน้ากากแบบละครกรีกในตัวละครตลกจึงทำให้นักแสดงสามารถแสดงอารมณ์ภายในและความสามารถในการแสดงได้มากขึ้น

เหตุใดนาฏศิลป์แบบละครสมัยโรมันถึงได้สิ้นสุดลง

เนื่องจากละครสมัยโรมันส่วนใหญ่เป็นประเภทสุขนาฏกรรมที่ไม่ค่อยได้แก่นสาร และไม่ได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับใช้เทพเจ้า จึงทำให้ศาสนจักรแห่งกรุงโรมได้ออกคำสั่งห้ามไม่ให้คนไปดูละคร จนในที่สุดโรงละครทุกโรงในกรุงโรมต้องปิดลง

ละครแพนโทไมน์ (Pantomime) คืออะไร

ละครแพนโทไมน์ (Pantomime) หรือละครใบ้ ในอังกฤษที่เป็นการแสดงละครที่มีดนตรี และการเต้นรำประกอบ จนมาถึงในศตวรรษที่ 20 ตอนต้น รูปแบบการแสดงละครเริ่มหันเข้าสู่ การสะท้อนสภาพความเป็นจริงในสังคมโดยแสดงละครตามแบบชีวิตจริงมากยิ่งขึ้น จากนั้นจึง พัฒนามาเป็นละครในยุคปัจจุบัน

เรื่อง 3.3 ประวัตินาฏศิลป์ตะวันออก

นาฏศิลป์จีนมีความเป็นมาอย่างไร

นาฏศิลป์จีน ประวัติความเป็นมาเหมือนนาฏศิลป์ตะวันออก เกิดจากการประกอบพิธี ทางไสยศาสตร์ จนพัฒนามาเป็นละครแบบต่างๆทั้งในราชสำนัก และของชาวบ้าน จนท้ายที่สุด เกิดเป็นอุปรากรจีน หรือจิว นับเป็นศิลปะที่มีแบบแผนระดับชาติที่ชาวจีนได้พัฒนาสูงสุด

และอนุรักษ์มาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนมีลักษณะเป็นศิลปะประจำชาติ นอกจากนั้นนาฏศิลป์ของจีนมีมากมาย เช่น ละครใบ้ ละครตลก การขับกล่อม การเล่านิทานประกอบดนตรี เพลงพื้นบ้าน

นาฏศิลป์จีนชนิดใดนับเป็นศิลปะประจำชาติจีน

นาฏศิลป์ประจำชาติจีน คือ อุปรากรจีนหรือจิวที่เป็นแบบมาตรฐานคือ จิวปักกิ่ง ซึ่งองค์การยูเนสโกยกระดับให้เป็น “มรดกโลก” เป็นการแสดงศิลปะด้านดนตรี การขับร้อง นาฏลีลา การแสดงอารมณ์ ศิลปะกายกรรมภาษาจีนเรียกว่า “จำจี้” เช่นการต่อสู้ ผู้แสดงจะต้องมีน้ำเสียงคุณภาพและมีความอดทนสูงด้วย

องค์ประกอบของอุปรากรจีนประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง

องค์ประกอบของอุปรากรจีนประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. **บทบาทตัวละคร** ตัวละครชายกับหญิงแบ่งออกเป็น “บู๊และบุน” โดยประเภทที่แสดงบู๊จะต้องแสดงกายกรรม ส่วนประเภทที่แสดงบุนจะเน้นที่การขับร้อง และการแสดงอารมณ์ แต่ถ้าแสดงบทบาทที่คาบเกี่ยวกัน จะเรียกตัวละครนั้นว่า “บู๊บุน”
2. **เทคนิคการแสดง** แสดงตามทฤษฎีการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย มีจังหวะสง่างามทั้งการเคลื่อนไหวของมือ เท้า การเดิน
3. **เครื่องแต่งกาย** แต่งตามชุดประจำชาติ มีชุดจักรพรรดิ ชุดขุนนาง เครื่องทรงเสื่อเกราะ มงกุฎจักรพรรดิ หมวกขุนนาง นักรบ รองเท้าเป็นรองเท้าผ้าพื้นเรียบ ผู้แสดงแต่งหน้าเองตามบทบาทที่แสดง
4. **ดนตรี และการขับร้อง** เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการแสดงอุปรากรจีน ซึ่งเครื่องดนตรีประเภทบุนประกอบด้วยเครื่องตี เครื่องสี ที่สำคัญ ได้แก่ ซอปักกิ่ง กีตาร์ทรงกลม คล้ายพระจันทร์ แบนโจสามสาย ซอ ปี่ ออร์แกน แตรจีน ส่วนเครื่องดนตรีประเภทบู๊ประกอบด้วยเครื่องดนตรี และเครื่องกระทบ ได้แก่ กรับ กลองหนัง กลองเตี้ย กลองใหญ่ ฆ้องใหญ่ ฆ้องเล็ก ฆ้องชุด และฉาบ ลักษณะการขับร้องนับว่าเป็นหัวใจสำคัญ เพราะผู้ชมต้องการฟังความไพเราะของการขับร้องเพลงมากกว่าการติดตามดูเพื่อให้ทราบเนื้อร้อง

5. เวที ฉาก และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง สมัยโบราณเวทีมักสร้างด้วยอิฐ หิน เรียกว่า “สวนน้ำชา” หรือ “โรงน้ำชา” เวทีชั่วคราวสร้างด้วยไม้รูปสี่เหลี่ยม มีหลังคา ยึดด้วยเสา 4 ตัว พื้นเวทีปูด้วยเสื่อหรือพรม อุปกรณ์โต๊ะ 1 ตัว เก้าอี้ 2 ตัว ไม่มีม่าน ด้านหน้าประดับด้วยอาวุธ เช่น ดาบ หอก ธนู หลาว ทวน กระบอง

นาฏศิลป์ญี่ปุ่นมีกำเนิดจากอะไร

ประวัติของละครญี่ปุ่นเริ่มต้นประมาณศตวรรษที่ 7 วิวัฒนาการมาจากการแสดงระบำ บุกาเทพเจ้าแห่งภูเขาไฟ และต่อมาญี่ปุ่นได้รับแบบแผนการแสดงมาจากประเทศจีน โดยได้รับผ่านประเทศเกาหลีแบบแผนการแสดงต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในสมัยปัจจุบันนี้ ได้แก่ ละครโนะ ละครคาบูกิ บุงกุกุ ละครหุ่นบุนระกุ ละครชิมิยะ และละครทาการาสูกะ

การแสดงละครโนะของญี่ปุ่นมีลักษณะอย่างไร

ละครโนะ เป็นละครแบบโบราณ มีกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนในการแสดง มากมายในปัจจุบันถือเป็นศิลปะชั้นสูงประจำชาติของญี่ปุ่น ซึ่งบทละครโนะมีอยู่ประมาณ 1,700 เรื่อง แต่นำออกแสดงอย่างจริงจัง 40 เรื่องเท่านั้น เนื้อเรื่องก็มีเรื่องราวต่างๆกัน โดยเป็นนิยายเกี่ยวกับนักรบ หรือเรื่องความเศร้าของผู้หญิงซึ่งเป็นนางเอกในเรื่อง

เวทีละครโนะ มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวประมาณด้านละ 5.4 เมตร มีเสามุมละต้นพื้นเวทีและหลังคาทำด้วยไม้สนญี่ปุ่น ซึ่งวัสดุก่อสร้างที่เห็นสะดุดตาของเวที คือ ระเบียงทางเดินที่ยื่นจากเวทีทางขวามือตรงไปยังด้านหลังของเวที ส่วนฝาผนังทางด้านหลังเวทีละครโนะเป็นฉากเลื่อนด้วย ไม้สนญี่ปุ่นและบนฉากก็เขียนภาพต้นสนอย่างสวยงาม

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการแสดงละครโนะนั้น ใช้เพียงเครื่องดนตรีชนิดเคาะที่จะเป็นบางชิ้นเท่านั้นเช่นกลองขนาดเล็ก (โคทสึซิมิ) กลองมือขนาดใหญ่ (โอสึซิมิ) และกลองตี (ไตโกะ) และเครื่องเป่ามีชนิดเดียว คือ ซลุ่ย (ฟูเอะ)

ละครคาบูกิมีลักษณะอย่างไร

คาบูกิละครอีกแบบหนึ่งของญี่ปุ่นที่ได้รับความนิยมมากกว่าละครโนะ มีลักษณะเป็นการเชื่อมประสานความบันเทิงจากมหรสพของยุคเก่าเข้ากับยุคปัจจุบันคำว่า “คาบูกิ” หมายถึง การผสมผสานระหว่างโอเปร่า บัลเลต์ และละคร ซึ่งมีทั้งการร้อง การรำ และการแสดงละคร

บุงักกูเป็นนาฏศิลป์ญี่ปุ่นเป็นการแสดงแบบใด

บุงักกูเป็นการแสดงที่มีลักษณะเป็นการร่ายรำที่แตกต่างจากการร่ายรำของญี่ปุ่นแบบอื่นดังนี้

1. จะเน้นไปในทางร่ายรำล้วนๆ มากกว่าที่จะเน้นเนื้อหาของบท
2. ทำรำบุงักกู จะเน้นส่วนสัดการรำอันกลมกลืน ไม่เฉพาะในการรำคู่ แม้ในการรำเดี่ยวก็มี หลักเกณฑ์แบบเดียวกัน

ละครหุ่นบุนระกุของญี่ปุ่นมีความเป็นมาอย่างไร

กำเนิดของละครหุ่นบุนระกุ นับย้อนหลังไปถึงศตวรรษที่ 16 แบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้พัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 18 การแสดงละครหุ่นบุนระกุมีเป็นประจำที่โรงนครบุนระกุซ่า ในละครโอซากา และมีการแสดงในโตเกียวเป็นครั้งคราว ตัวหุ่นประณีตงดงามมีขนาดครึ่งหนึ่งขององค์จริง

ผู้ที่ควบคุมให้หุ่นเคลื่อนไหวในท่าต่างๆ นั้นมีถึง 3 คน การแสดงหุ่นมีการบรรยายและดนตรีซามิเซนประกอบ ทำให้เกิดภาพแสดงอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์

ละครทาการาสูกะคืออะไร

ละครทาการาสูกะ เป็นละครสมัยใหม่แบบเฉลิมไทย แต่มีระบำมากมายหลายชุดและร้องเพลงสลับเรื่องชนิดนี้ เรียกว่า ทาการาสูกะ ประชาชนนิยมดูกันมาก เพราะมักเป็นเรื่องตลก ตัวระบำแต่ละตัวมาจากผู้หญิงนับพัน ละครทาการาสูกะนี้อาจจะแสดงเป็นเรื่องญี่ปุ่นล้วน หรือเป็นเรื่องฝรั่งแต่งตัวแบบตะวันตก

เรื่องที่ 3.4 นาฏศิลป์สากลกับการพัฒนาสังคม

นาฏศิลป์สากลมีประโยชน์กับการพัฒนาสังคมอย่างไร

ประโยชน์ของนาฏศิลป์สากลกับการพัฒนาสังคม

1. ใช้ในรัฐพิธีและราชพิธี
2. ใช้ในการสังสรรค์และการบันเทิงในสังคม
3. ใช้เพื่อการสื่อสารในสังคมโดยการใช้ท่าทางการเต้นหรือร่ายรำ
4. ใช้ในการศึกษา ทั้งการศึกษาทางด้านศิลปะโดยตรง และใช้ประกอบการศึกษาด้านอื่นๆ
5. ใช้เพื่อการอนุรักษ์ และเผยแพร่เอกลักษณ์ของชาติ
6. ใช้ส่งเสริมสุขภาพและพลานามัยของคนในสังคมและการแก้ปัญหาที่มีอยู่ในสังคม
7. ใช้พัฒนาจิตใจให้ละเอียดอ่อนและสร้างเสริมจริยธรรมในจิตใจ

การเรียนนาฏศิลป์สากลมีประโยชน์กับการพัฒนาผู้เรียนอย่างไร

การเรียนนาฏศิลป์สากลทำให้เกิดการพัฒนาแก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ทำให้เป็นคนร่าเริงแจ่มใส
2. มีความสามัคคีในหมู่คณะ
3. สามารถยึดเป็นอาชีพได้
4. ทำให้รู้จักดนตรีสากลและเพลงต่าง ๆ
5. ทำให้เกิดความจำและไหวพริบดี
6. ช่วยให้เป็นคนที่มีการเคลื่อนไหวที่สง่างาม
7. ช่วยในการออกกำลังกายได้เป็นอย่างดี
8. เมื่อได้รับความรู้นาฏศิลป์สากลจนเกิดความชำนาญ สามารถปฏิบัติได้ดีอาจมีชื่อเสียงได้

เรื่องที่ 3.5 วิธีการเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์

การเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์ควรปฏิบัติตนอย่างไร

การเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์ เพื่อได้รับประโยชน์จากการชมการแสดง มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. เลือกชมในสิ่งที่ได้รับความสนุกสนานบันเทิงใจ
2. เลือกการแสดงที่ช่วยพัฒนาจิตใจ อารมณ์และสติปัญญา
3. เลือกการแสดงและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. เลือกการแสดงที่ได้ฝึกความคิดและจินตนาการไปพร้อมกับการชมการแสดง
5. เลือกการแสดงที่ให้ความรู้จากการชมการแสดง
6. การศึกษาท่าเต้น หรือวิธีการแสดงก่อนชมการแสดงจะทำให้ เข้าใจการแสดงมากขึ้น
8. ศึกษาเนื้อร้องหรือภาษาของบทเพลงที่ใช้ในการแสดงก่อนเข้าชม
9. ทำความเข้าใจการแต่งกายของผู้แสดงว่าเหมาะสมกับบรรยากาศเรื่องราวในการแสดงหรือไม่
10. เข้าใจบทบาทของตัวแสดงว่าตัวแสดงแต่ละตัวเป็นใครทำอะไรที่ไหน

ในการเข้าชมการแสดงนาฏศิลป์ควรปฏิบัติตนอย่างไร

ลักษณะและมารยาทของผู้ชมการแสดงนาฏศิลป์ที่ดีมีดังนี้

1. ไม่พูดหรือคุยในระหว่างการแสดง
2. ควรปรบมือทุกครั้งที่มีการแสดงจบ
3. ไม่วิจารณ์ผู้แสดงในขณะชมการแสดง
4. ไม่ส่งเสียงโห่เมื่อการแสดงจบหรือผู้แสดง แสดงผิดพลาด

เรื่องที่ 3.6 ลีลาศ

ลีลาศมีความเป็นมาอย่างไร

การลีลาศมีพื้นฐานมาจากการเต้นรำพื้นเมือง แต่จากความเป็นมาไม่มีหลักฐานบ่งบอกว่าการลีลาศเกิดขึ้น แต่เป็นการเต้นรำเพื่อเป็นการประกอบกิจกรรมพิธีทางศาสนา หรือความเชื่อต่าง ๆ แล้วได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ ตามวัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่ของชนชาติต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนารูปแบบให้เป็นที่มามาตรฐานมากขึ้น เป็นรูปแบบสากลนิยม หรือการลีลาศในปัจจุบัน

ลีลาศมีกี่ประเภทอะไรบ้าง

ลีลาศแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การลีลาศแบบมาตรฐาน เป็นจังหวะมาตรฐานสากลนิยม แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1. การลีลาศแบบบอลรูม (Ballroom หรือ Standard) มี 5 จังหวะได้แก่

- 1) วอลซ์ (Waltz)
- 2) แทงโก (Tango)
- 3) สโลว์ ฟอกซ์ทรอท (Slow Foxtrot)
- 4) เวียนนีสวอลซ์ (Viennese Waltz)
- 5) ควิกสเตป (Quick Step)

1.2. การลีลาศแบบละติน – อเมริกา (Latin-American) มีจังหวะที่เป็นมาตรฐาน 5

จังหวะคือ

- 1) ซ่า ซ่า ซ่า (Cha Cha Cha)
- 2) แซมบ้า (Samba)
- 3) คิวบัน รัมบ้า (Cuban Rumba)

4) พาโซโดเบล (Paso Doble)

5) ไจฟ์ (Jive)

2. การลีลาศแบบไม่เป็นมาตรฐาน พัฒนามาจากการเต้นระบำพื้นเมือง มี 3 รูปแบบคือ

2.1 แบบละติน-อเมริกา เป็นลีลาศเพื่อการเข้าสังคมและสนุกสนาน มีจังหวะต่างๆ เช่น จังหวะ แมมโบ (Mambo) อาร์เจนติน่า แทงโก้ (Argentina Tango)

2.2 แบบอเมริกันสไตล์ เป็นการเต้นรำ แบบบอลรูมและละติน เช่นเดียวกับ จังหวะมาตรฐาน แต่มีวิธีหรือเทคนิคในการเต้นที่แตกต่างไปบ้างตามความนิยมของชาวอเมริกัน เช่นจังหวะ ร็อกแอนด์โรล (Rock & Roll) และจังหวะสวิง (Swing)

2.3 แบบโพลด์ไทม์แดนซ์ เป็นลักษณะลีลาศ ที่มีวิวัฒนาการมาจากการเต้นรำแบบ โบราณที่นิยมใช้เต้นตามงานเลี้ยงสังสรรค์ โดยจะจับเป็นคู่ แต่เวลาเต้นจะเต้นพร้อมกันทุกคู่ เป็นรูปแบบวงกลมโดยใช้จังหวะหลายๆจังหวะในการเต้น เช่น สวิง วอลซ์ (Swing Waltz) เป็นต้น

การลีลาศมีประโยชน์อย่างไร

ประโยชน์ของการลีลาศ

1. ก่อให้เกิดความซาบซึ้งในจังหวะดนตรี
2. ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน
3. เป็นกิจกรรมนันทนาการ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เป็นกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ทางสังคม ที่ผู้ชายและผู้หญิงสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมพร้อมกันได้
5. ช่วยพัฒนาทักษะทางร่างกาย
6. ช่วยส่งเสริมสุขภาพพลานามัย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
7. ทำให้มีรูปร่างทรวดทรงงดงาม สมส่วน มีบุคลิกภาพสง่างาม
8. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
9. ช่วยให้รู้จักการเข้าสังคม และรู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี
10. ช่วยส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม
11. ทำให้มีความซาบซึ้งในวัฒนธรรมอันดี
12. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
13. เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทางกายได้

บทที่ 4

การออกแบบกับแนวทางการประกอบอาชีพ

เรื่องที่ 4.1 ความหมายและสาขาของอาชีพการออกแบบ

การออกแบบ หมายถึงอะไรและสามารถนำไปประกอบอาชีพอะไรได้

การออกแบบ หมายถึง การรู้จักการวางแผนจัดตั้งขั้นตอนและรู้จักเลือกใช้วัสดุวิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น โดยให้สอดคล้องกับลักษณะ รูปแบบและคุณสมบัติของวัตถุแต่ละชนิดตามความคิดสร้างสรรค์

การออกแบบทางศิลปะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้หลายสาขา ดังนี้

1. อาชีพมัณฑนากรหรือนักออกแบบตกแต่ง(Interior-Decorator)
2. อาชีพออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์(Furniture-Designer)
3. อาชีพออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่น (Fashion-Designer)

เรื่องที่ 4.2. อาชีพมัณฑนากรหรือนักออกแบบตกแต่ง (Interior - Decorator)

ลักษณะอาชีพมัณฑนากรหรือนักออกแบบตกแต่งเป็นอย่างไร

ลักษณะอาชีพนี้จะทำงานเกี่ยวกับการออกแบบและตกแต่งภายในอาคารสำนักงาน อาคารอยู่อาศัย และบ้านเรือน ให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า ต้องทำงานตามขั้นตอน และกำหนดเวลาชิ้นผลงานต่างๆร่วมกับผู้ว่าจ้างโดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

1. บันทึกรายละเอียด ความต้องการของลูกค้าเพื่อออกแบบให้ ประทับใจและได้รับนิยมตรงตามความต้องการของลูกค้า
2. ศึกษาโครงสร้างของงาน คำนวณแบบ ประมาณราคา และเลือกวัสดุตกแต่งให้ ประโยชน์สูงสุดกับลูกค้า และให้ตรงเป้าหมายและประโยชน์ใช้สอย
3. ส่งแบบที่วาดและเสนองบประมาณให้ลูกค้าพิจารณา
4. เมื่อผ่านการแก้ไขตัดแปลงแบบให้สมบูรณ์แล้วจึงส่งแบบให้กับช่างต่างๆเช่น ช่างไม้หรือช่างเชื่อมเหล็กให้ทำงานตามโครงสร้างที่ออกแบบไว้
5. ปฏิบัติงาน และประสานงานกับระบบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ช่างเพื่อให้การออกแบบเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญา

สภาพการจ้างงาน

มัณฑนากรที่รับราชการจะได้รับเงินเดือนตามวุฒิการศึกษาถ้าทำงานกับภาคเอกชนจะได้รับ เงินเดือนขึ้นอยู่กับฝีมือและประสบการณ์ในการฝึกงาน ขณะที่กำลังศึกษาอยู่และได้รับสวัสดิการตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด และสิทธิประโยชน์อื่น เช่น โบนัสขึ้นอยู่กับผลประกอบการ

สภาพการทำงาน

การปฏิบัติงานการออกแบบ ส่วนมากต้องทำงานทั้งในและนอกสำนักงาน เช่น ในอาคาร ในสถานที่กำลังตกแต่งอาจต้องใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมช่วยในการออกแบบ

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

ผู้ประกอบอาชีพมัณฑนากรหรือนักออกแบบตกแต่งต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาตกแต่งภายใน หรือมีประสบการณ์ในด้านการออกแบบตกแต่ง
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงานที่ไม่เหมือนใคร เป็นคนมีความละเอียดรอบคอบ
3. มีความสามารถในการรู้จักประยุกต์ใช้วัสดุที่มีในประเทศ เพื่อแสดงเอกลักษณ์และประโยชน์ ใช้สอยสูงสุด
4. มีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการช่วยวาดรูปหรือออกแบบหรือมีความสามารถสูงในการเขียนภาพหรือออกแบบ
5. มีระเบียบวินัยเข้าใจถึงการบริการทางธุรกิจ
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความร่วมมือกับทีมงานดี และมีความสามารถในการประสานงาน
7. มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและปรับปรุงความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา
8. รู้แหล่งข้อมูล หรือแหล่งผลิตและจำหน่ายวัสดุขีปนาวุธเพื่อซื้อหาวัสดุขีปนาวุธมาใช้ในผลงาน
9. ออกแบบตกแต่งภายในอาคารบ้านเรือนให้ถูกหลักและตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อความปลอดภัย ประหยัดเหมาะสมกับภาวะสังคมและเศรษฐกิจในยุค

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

นักออกแบบเฟอร์นิเจอร์ หรืออุปกรณ์ต่างๆ นักออกแบบกราฟิก ครู -อาจารย์ ในคณะสถาปัตยกรรมของสถาบันการศึกษาต่างๆ

เรื่องที่ 4.3 อาชีพออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์ (Furniture - Designer)

ลักษณะอาชีพออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์เป็นอย่างไร

ผู้ประกอบอาชีพนี้จะทำหน้าที่ออกแบบและสร้างแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนประเภทต่างๆ เพื่อนำมาผลิตเป็นเชิงอุตสาหกรรม และเชิงพาณิชย์โดยการนำวัสดุที่แตกต่างกันนำมาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดความสวยงามและประโยชน์ใช้สอย

ลักษณะอาชีพ

ผู้ประกอบอาชีพนักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์จะปฏิบัติงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยอาจใช้กราฟิกคอมพิวเตอร์เข้าช่วยในการออกแบบ เพื่อให้ภาพออกมามีมิติ และสมบูรณ์แบบเสนอผู้ว่าจ้างหรือลูกค้า พิจารณา
2. สร้างแบบจำลองและทดลองทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบโดยผสมผสานวัสดุท้องถิ่นที่แตกต่างกันซึ่งมีความแข็งแรงและทนทานโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยสูงสุด และตรวจสอบการทดลองใช้
3. เขียนเทคนิควิธีการประกอบแบบ ระบบพิกัดพร้อมทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติในโรงงาน
4. ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่าย เพื่อให้มีราคาย่อมเยาสำหรับผู้ซื้อ

สภาพการจ้างงาน

ผู้ประกอบอาชีพนักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์ ที่มีความสามารถจะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนตามความสามารถและวุฒิทางการศึกษา มีสวัสดิการอย่างน้อยตามกฎหมายแรงงาน ส่วนโบนัสและผลประโยชน์อย่างอื่น ขึ้นอยู่กับผลกำไรของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบอาชีพนักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์โดยปกติทำงานวันละ 8 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 40 - 48 ชั่วโมง อาจต้องทำงานล่วงเวลาวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุด เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน

สภาพการทำงาน

สถานที่ทำงานจะเหมือนสำนักงานออกแบบทั่วไปที่มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์งาน นักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์จะต้องติดตามดูความเรียบร้อยของงานต้นแบบในโรงงานที่ผลิต

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

ผู้ที่ประกอบอาชีพนักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความสามารถในการวาดภาพแสดงรูปร่าง (Perspective) หรือใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ
2. มีความรู้และเข้าใจในจิตวิทยาอุตสาหกรรม
3. สามารถเดินทางไปต่างจังหวัดหรือออกพื้นที่ได้

4. มีความเข้าใจในวัสดุที่นำมาผสมผสานประยุกต์ใช้ออกแบบได้เป็นอย่างดี โดยให้เข้ากับท้องถิ่นและแสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นได้อย่างดี
5. สนใจความเคลื่อนไหวของงานออกแบบต่างๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์นวัตกรรมให้กับวงการอุตสาหกรรม
6. มีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสูง

โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

นักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์ควรศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อทำธุรกิจส่วนตัว อาจสร้างเว็บไซต์แสดงสินค้าที่ออกแบบให้ผู้ซื้อจากทั่วโลกเข้าชมและสั่งซื้อได้ ควรส่งสินค้าเครื่องเรือนไปแสดง ในงานต่างๆ ที่จัดขึ้น

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

ผู้ส่งออกเฟอร์นิเจอร์ ผู้ออกแบบสินค้าของขวัญ หรือของเล่นสำหรับเด็ก หรือของขวัญงานเทศกาลในต่างประเทศ สถาปนิก

เรื่องที่ 4.4 อาชีพออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่น (Fashion - Designer)

ลักษณะของอาชีพออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นเป็นอย่างไร

ผู้ประกอบการอาชีพนักออกแบบเสื้อผ้ามีหน้าที่ วิเคราะห์ ศึกษาวัสดุที่นำมาออกแบบสิ่งทอ ใยผ้า และเนื้อวัสดุ เพื่อตัดเย็บ และวิธีการตัดเย็บ ควบคุมการตัดเย็บให้เป็นไปตามแบบที่ออกไว้ และสามารถให้คำแนะนำในเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องของรูปร่างแต่ละบุคคลโดยมีพื้นฐานความเข้าใจในศิลปะการแต่งกายของไทยและการแต่งกายแบบตะวันตกยุคต่างๆ ตลอดจนเข้าใจในขั้นตอนการผลิตสามารถนำเทคนิคทางเทคโนโลยีที่มีต่อการสร้างงานศิลป์มาประยุกต์ใช้

ลักษณะอาชีพ

1. รวบรวมความคิดข้อมูลที่เป็นสัดส่วนจากลูกค้าหรือผู้ว่าจ้าง
2. ศึกษารูปแบบงานที่มีอยู่ถ้าสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงเพื่อลดระยะเวลาการทำงานและต้นทุนการผลิต ในเวลาเดียวกัน ต้องทำการค้นคว้าวิจัยด้วย
3. ทำการร่างแบบคร่าวๆ โดยคุมให้อยู่ในแนวความคิดดังกล่าวให้ได้ตามความต้องการ
4. นำภาพที่ร่าง แล้วให้ผู้ว่าจ้างพิจารณา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการผลิตรวมทั้งการใช้ วัสดุดีบ และประเมินราคา

5. นำภาพร่างที่ผ่านการพิจารณาและแก้ไขแล้วมาสร้างแบบ (Pattern) วิธีที่จะต้องตัดเย็บ ใน รายละเอียด ปัก กุ้น เตินลาย หรืออัดพลัดแล้วนำมาลงสีตามจริง เขียนภาพและอธิบายวิธีการ ทำให้ละเอียดและชัดเจนที่สุดเท่าที่สามารถทำได้เพื่อให้ช่างทำตามแบบได้

6. ส่งแบบหรือชุดที่ตัดเนาไว้ให้ฝ่ายบริหารและลูกค้า หรือผู้ว่าจ้าง พิจารณาทดลองใส่เพื่อ แก้ไขข้อบกพร่องขั้นสุดท้าย

7. นำแบบที่ผู้ว่าจ้างเห็นชอบทำงานประสานกับช่างตัดเย็บ ช่างปัก เพื่อให้ได้ผลงานตามที่ ลูกค้าต้องการ

สภาพการจ้างงาน

สำหรับนักร้องแบบเสื้อผ้าแฟชั่นที่มีความสามารถและผลงานเมื่อเริ่มทำงานกับบริษัทผลิต และ ออกแบบเสื้อผ้าอาจได้อัตราค่าจ้างเป็นเงินเดือนสำหรับวุฒิมัธยมศึกษาาระดับประโยควิชาชีพ และประโยควิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า อาจได้รับอัตราค่าจ้างขั้นต้นเป็นเงินเดือนประมาณ 8,000 - 15,000 บาท

ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะได้รับเงินค่าจ้างขึ้นอยู่กับฝีมือการออกแบบและ ประสบการณ์ของนักร้องแบบแต่ละคน มีสวัสดิการ โบนัสและสิทธิพิเศษอื่นๆ ขึ้นอยู่กับผล ประกอบการของเจ้าของกิจการ

ส่วนนักร้องแบบเสื้อผ้าหรือแฟชั่นจะมีร้านหรือใช้บ้านเป็นร้านรับออกแบบตัดเสื้อผ้า เป็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นอาชีพอิสระที่มีรายได้ดี

สำหรับนักร้องแบบประจำห้องเสื้อหรือร้านเสื้อใหญ่ๆ หรือโรงเรียนสอนตัดเสื้อที่มีผลงาน แสดงเป็นประจำนั้นเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูงและต้องมีผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการแสดงผลงาน และคอลเล็กชั่นของตนเอง

สภาพการทำงาน

ผู้ประกอบการนักร้องแบบเสื้อผ้าแฟชั่นในสถานที่ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะ ปฏิบัติหน้าที่เหมือนในสำนักสร้างสรรค์ทั่วไปที่ค่อนข้างเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการ ออกแบบ เช่น โต๊ะเขียนแบบ หุ่นลองเสื้อขนาดต่างๆ ตามที่ตัดเย็บ ผ้า กระดาษสร้างแพทเทิร์น และสีสำหรับลงสี เพื่อให้ภาพออกแบบเหมือนจริงอาจมีเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ และให้สีได้เช่นกันหรือสแกนภาพที่วาดแล้วลงในคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยให้การนำเสนอต่อลูกค้า สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในกรณีผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปอาจมีผู้ช่วยทำงานในการสร้างแบบ (Pattern)

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

ผู้สนใจในอาชีพนี้ก่อนออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นควรมีคุณสมบัติต่างๆ ไปดังนี้

1. มีความคิดสร้างสรรค์ มีความชอบและรักงานด้านออกแบบ มีมุมมองเรื่องของศิลปะรักความสวยงามอาจมีพื้นฐานทางด้านศิลปะบ้าง
2. มีความกระตือรือร้นช่างสังเกตว่ามีความเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ถ้าคิดกล้าทำ กล้าที่จะถ่ายทอด
3. มีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด หรือแนวคิดให้ผู้อื่นฟังได้

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

ครู - อาจารย์ในวิชาที่เกี่ยวข้อง เจ้าของร้านหรือห้องเสื้อ เจ้าของโรงเรียนสอนออกแบบ ตัดเย็บเสื้อผ้า นักออกแบบเครื่องประดับ

บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี. ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก. กรุงเทพฯ : คอลเลกชันเพรสบุ๊ก, ๒๕๕๒.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. ศิลปะกับชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑.
- ชลลุด นิยมเสมอ. องค์ประกอบศิลป์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙.
- ทวีเดช จิวบาง. ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. สุนทรียะทางทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๒.
- มานพ ถนอมศรี และคณะ. ศิลปะกับชีวิต ๔. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด, ๒๕๔๒.
- วิรุณ ตั้งเจริญ, อำนาจ เย็นสบาย. สร้างสรรค์ศิลปะ ๔. กรุงเทพฯ : อักษราเจริญทัศน์, ม.ป.ป.
- วิชาการ, กรม. ทฤษฎีและการปฏิบัติการวิจารณ์ศิลปะ, กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคुरुสภา, ๒๕๓๓.
- วิชาการ, กรม. ศิลปะกับชีวิต ม.๑-๖. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคुरुสภา, ๒๕๓๖.
- วิญญู ทรัพย์ประภา และคณะ. ศิลปะกับชีวิต ม.๑-๖, กรุงเทพฯ : ประสานมิตร, ๒๕๓๕.
- ศิลป์ พีระศรี. ทฤษฎีองค์ประกอบ, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๔๔๗.
- สุดใจ ทศพร และโชคก เก่งเขตรกิจ. ศิลปะกับชีวิต ม.๑-๖. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๖.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **ผังการออกข้อสอบ
สาระทักษะการดำเนินชีวิต หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, มปป.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **หนังสือเรียนสาระ
ทักษะการดำเนินชีวิต**

**รายวิชาศิลปศึกษา (ทช 31003) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554).** กรุงเทพฯ : สำนักงาน กศน. กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน,
2555. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงาน กศน. **รายวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทช 31003).**
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2552.

<http://pineapple-eyes.snru.ac.th/cram/?q=node/126>

(เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2557)

<http://preede.wordpress.com/>. (เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2557)

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=322769294476506&id=309838629102906 (เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2557)

<http://www.oknation.net/blog/x-vista/2009/01/25/entry-1>

(เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2557)

<http://www.sereechai.com/> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2557)

http://www.thai.cri.en.com/china_radio_international/2014/01/14.

(เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2557)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายประเสริฐ	บุญเรือง	เลขาธิการ กศน.
2. นายชาญวิทย์	ทับสุพรรณ	รองเลขาธิการ กศน.
3. นายสุรพงษ์	จำจด	รองเลขาธิการ กศน.
4. นางวัทนี	จันทร์โอกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
5. นางกนกพรรณ	สุวรรณพิทักษ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเผยแพร่ทางการศึกษา
6. นางศุภินี	งามเขตต์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้เขียนและเรียบเรียง

นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้บรรณาธิการ

1. นายวิวัฒน์ไชย	จันทร์สุคนธ์	ข้าราชการบำนาญ
2. นางช่อทิพย์	ศิริพร	สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียง

คณะทำงาน

1. นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
3. นางสาวสุลาภ	เพชรสว่าง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางสาวเบญจวรรณ	อำไพศรี	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสาวชมพูนท	สังข์พิชัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

1. นางสาวเบญจวรรณ	อำไพศรี	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. นางสาวฉัตรทิมา	วงศ์บัณฑิตวรรณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้ออกแบบปก

นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน